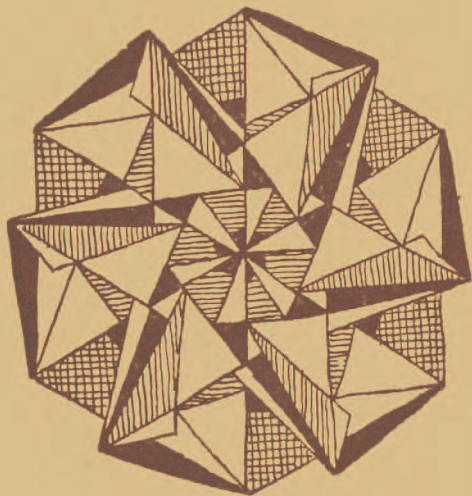

E. DU PERRON

MIKROCHAOS

VERZAMELDE GEDICHTEN

No. 24
KALEIDOSCOOP

MIKROCHAOS

Dit zijn de verzamelde gedichten van E. du Perron. In dit deel werden opgenomen de bundels: Vermoeide Jeugd, Rose en Geel, Het Verval en Parlando, vroeger verschenen onder de titels „Poging tot Afstand” en „Parlando”, vermeerderd met alle tot heden ongebundelde gedichten. Men heeft hier thans de poëtische oogst van zestien jaar bijeen, voorzoover de dichter zelf herdruk daarvan gewenscht achtte.

MIKROCHAOS

SERIE „KALEIDOSCOOP” No. 24

E. DU PERRON

★

MIKROCHAOS

★

TWEEDE, VERMEERDERDE DRUK

★

A. A. M. STOLS' UITGEVERS-MIJ
MAASTRICHT & BRUSSEL

VAN DENZELFDEN SCHRIJVER:

ROMANS:

EEN VOORBEREIDING. (*A.A.M. Stols*)
HET LAND VAN HERKOMST. (*Em. Querido*)

VERHALEN:

BIJ GEBREK AAN ERNST. (*A.A.M. Stols*)
NUTTeloos VERZET. (*P. N. van Kampen & Zn*)

KRITIES PROZA:

CAHIERS VAN EEN LEZER. (*A.A.M. Stols*)
I Voor Kleine Parochie
II Vriend of Vijand
III Tegenonderzoek
UREN MET DIRK COSTER. (*P. N. van Kampen & Zn*)
DE SMALLE MENS. (*Em. Querido*)
BLOCNOTE KLEIN FORMAAT. (*L. J. C. Boucher*)

VERTALINGEN:

VALERY LARBAUD, De Arme Hemdenmaker. (*Le pauvre Chemisier*). (*A.A.M. Stols*)
VALERY LARBAUD, Fermina Marquez. (*A.A.M. Stols*)
ANDRE MALRAUX, Het Menschelijk Tekort. (*La Condition Humaine*). (*Wereld-Bibliotheek*)
JAQUES DE BAISIEUX, Het Zijden Harnas (*Des Trois Chevaliers et del Chanise*). (*L. J. C. Boucher*)

VERMOEIDE JEUGD

Aan A. C. Willink

BITTERE BALLADE

Wredelik, ganslik door zijn Hartevreugd verraden:
zij huwde een nooble, hoogbejaarde man —
schreef in haar huwliksnacht hij plots deze ballade,
omdat een dichter, hoogstens, dichten kan:

*

De hoofdpersoon van dit verhaaltje —
een knaap met sluik en strogeel haar;
van wie geen mens op aard kon houden,
omdat hij 'n monster was, voorwaar,
maar die kon lachen als een lijster,
uitdagend lang en snijdend klaar.

En wie hem zag, met holle wangen
en strogeel haar om puntig hoofd,
met rafels wuivende om zijn botten
en naakte voeten, rauw gekloofd;
en dan dat klare lachen hoorde
heeft aan een boze droom geloofd.

Maar lachen is vervreemd van vreugde,
soms immers klinkt het voor gekreun,
soms klinkt de uithaal van geschater
veel droever dan een droeve deun,
en voor de knaap met gele haren
was 't eindloos meer dan troost en steun.

Terwijl hij zwierf door de landouwen,
eenzaam, en rilde van de kou,
wist hij zich gistend jong en dapper
en dat geen kracht hem buigen zou;
hij schudde wild zijn gele haren,
zijn snerpnd lachen bleef hem trouw.

Toen kropen rap uit donkre huizen,
veel mannen, stijf van waardigheid,
veel nooble, hoogbejaarde heren,
verkalkend sinds een eeuwigheid,
maar nu, door 't lachen van de jongen,
blauwpaars en opgezet van nijd.

Met kale hoofden, dikke brillen,
gekreukte, tandeloze mond,
met hangwangen, vergroeide benen
en buiken slepend langs de grond,
kwamen zij, hijgend, hoestend, rollen
tot waar de knaap zijn lach uitzond.

Met stokken, zweepen en karwatsen
kwamen zij borrhend op hem af,
uit bidvertrek en ziekenkamer
en zelfs, met één been, uit het graf:
de pampa's trilden nooit zo angstig
van der coyoten wilde draf.

Maar hoe zij ranselden en bonkten
op zijn halfnaakte, maagre rug,
hij hield zijn gele manen boven,
en rechtop, ongetemd en stug,
duwend zijn vuisten in zijn zijden,
gaf hij zijn wijde lach terug.

Toen knakten plots die oude heren
en hun verbolgenheid werd smart,
bloed zagen ze op zijn holle wangen,
zijn tanden flitsten, wit en hard:
zij hadden wijsheid in hun buiken,
maar hij had zoveel jeugd in 't hart!

En wellicht had die maagre jongen
een ieder immer gebraveerd,
wanneer de toestand niet op eenmaal
(„zo gaat het”, zegt men) was verkeerd,
wanneer niet zulk een liefdeloze
zo dom te lieven had geleerd.

De vrouw die hem werd tot godinne
was zonder twijfel schoon en zoet,
en leek hierin op de oude heren
dat zij ook vroom was, wijs en goed;
en hij vergat dat men geen vrouwen
ooit voor godinnen nemen moet.

Zij leerde hem dat men moet streven
naar ingetogenheid, bij jeugd,
dat men niet trots mag zijn noch bitter,
dat smart verheevner is dan vreugd,
hij leerde inzien dat zijn lachen
was ongezond, want ernst is deugd.

Ik weet niet of de oude heren
hem daarna sloegen kort en klein,
of hij niet, in zijn nieuwe zachtheid,
gilde, of kromp ineen, van pijn,
of leed in stilte om het lachen
dat niet meer bij hem wilde zijn —

Maar 'k weet en moet dit nog verhalen,
wil men mij niet verkeerd verstaan,
dat men nooit meer die maagre jongen
zag rechtop in zijn lompen staan,
maar met gekromde rug en stromplend,
dood-ongelukkig, voort zag gaan . . .

*

Hij floot bij 't laatste vers; van trots en vreugde dronken
stak hij zijn schoenen door zijn jonge lier,
en nam een héél warm bad. Hij had zich graag verdronken
in de rivier, maar hij had geen rivier.

1921

ROMAN IN TWEE VENSTERS

I

Mijn lief zat voor het open raam,
een zon, die langzaam viel,
omlijstte met verzachte schijn,
in een bleekgouden, tere lijn,
haar hoogvoornaam
profiel.

Toen schoof mijn lief de blinden dicht,
verveeld, een beetje boos,
maar binnen drong één scherpe straal
en op haar mooie mond, brutaal,
danste het licht
een poos.

Als eens mijn lief, verveeld en boos,
mijn liefde buitensluit,
dan sterft mijn liefde, zo gewond,
stil, als dat zonlicht, op die mond,
zonder één voos
geluid.

2

'k Sta aan mijn venster. Het is laat.
Ik kijk neer op de stille straat.
In duisternis, waar niemand gaat.

Van nergens komt meer één geluid.
'k Sta met mijn hoofd tegen een ruit.
Wanneer gaat die lantaren uit?

Eén lichtkring op wat vunzigheid.
Die gloor is met dat goor in strijd.
Daar gaat zelfs geen verloren meid.

In mij is net zo'n stille straat.
Waar niet één lamp te branden staat.
Waar sedert lang geen mens meer gaat.

1922

MODERN TOERISME

De reizen van heer Jurriaan
zijn opgerold en nooit verstaan,
wij moeten nieuwe vrezes leren.

Wie staat van de ene op de andere voet,
of zich langs kleine cirkels spoedt,
kan zelfs geen spoorwegramp bezweren.

De wreedheid der fatale vrouw,
het bloedig oog en 't hart in rouw,
verflensten in de folianten.

Men lacht om alles en een trein
die wegrijdt, veegt de wereld rein:
blauwe lucht en geen geestverwanten!

In zakformaat een nieuwe taal,
en uw verhaal voor mijn verhaal,
iedre dag brengt een vreemde kamer.

God geef' dat wij ons nooit verstaan!
men groet zichzelf bij 't slapen gaan,
men is wat moe, en wat bekwamer.

DE PALADIJNEN

Wij hebben de ganse dag stof geslikt
en zijn met hoofdpijn naar bed gegaan.
Wij hebben sjikorei gedronken
met beurtelings muskus en jodoform,
en stappen die traptten, stemmen die zongen,
hebben ons in dit stenen gebouw besprongen,
waar alle kamers spreekhoorns zijn.
Wij hebben de ganse nacht wakker gelegen
en zijn met hoofdpijn opgestaan.

Wij hebben vandaag ons laten rijden
tot naar de Hindoeprins in 't woud.
De geelzucht en knoflooklucht der huizen
deden ons denken aan verre Chinezen,
wij hebben gefloten bij 't ontmoeten
van een van heimwee groene rivier.
Wij hebben ons schoeisel doen pommaderen
en zijn weer naar bed gegaan na 't eten.
En wij zijn ouder dan wij weten.

(Berchielli, Florence.)

OEFENPLAATS

Hij is alweer gegroeid, de koning,
zijn achterkant, die van zijn Paard,
hebben de bleke zon bedreigd,
de kelners blijven onze vrienden.

Een brandweerman voor u, o pelgrim,
gymnastiek-direkteur voor wie
zich oefnen, met gepoetste schoenen,
in 't sierlik Europeër wezen.

Geef de koetsier wat des koetsiers is!
ondanks de dassen van Toskane
gelieve weedrom te waarden
de moedermaagd in alle bloesen.

O hitte van gewijde kaarsen!
het bloed gaat, waar het niet kan kruipen,
o wervlend bloed van zuiderschonen,
men moet geloven om te loven!

*(Pl. Vict. Emmanuel, Florence.
Voor Maxime Claremoris, es-
teet, gepassioneerd pelgrim.)*

ALS REISVERHAAL

Clary, daar waren eens twee erg-jonge mannen:
de een was eerder klein, de ander eerder groot;
de ander sprak dikwels over de dood,
de een bleef onbewust wat eeuwigheid verlangen.

Niet zo heel lang geleden waren zij hier:
zij kwamen met een boemeltreintje uit Toskane;
het is moeilijk te zeggen waarom zij juist hier kwamen,
laat ons zeggen: het was hun goed-plezier.

De ander, die dikwels sprak over de dood,
roemde de natuur, doorzocht alle hoeken,
en ademde diep; de een las in boeken
gedachten van derden, zijn dagelijks brood.

En schreef ook wel brieven, maar sommige uren
van de dag liep hij toch met de ander langs het meer.
Het is moeilijk dit verhaal nog langer te doen duren,
want, alles welbeschouwd, zij deden niet veel méér.

De zon was bleek en koud, het water hard en strak;
zo wil 't de waarheid, dus: je mag mij niets verwijten.
Je vroeg mij een verhaal, je weet, het vlees is zwak.
De zon is rijp en geel en stroomt door al de ruiten.

(Arona. Lago Maggiore.)

LIED VAN VERWACHTING

De nacht hangt als een stukke lei
om onze hoofden wijl wij staren,
maar niet het fijnste streepje krijt
is zoveel turen komen storen.

En zelfs geen vlinders valle' als sterren
binnen 't bereik van onze handen,
wij zijn aan 't persen onzer monden
en aan de woordloze gebaren.

En aan het wachten op de moord,
en aan het wachten op de klanten,
tot weer een nieuw blauw scheepje vaart
aan vers-gestreepte horizonten.

DE OUWEDAME

Het lichaam van de ouwedame
heeft zwaar gesteund in 't ledikant,
want zij was uitgetreden
en lag in 't ledikant,
om welk ontmoeten met welke boosheden
was haar gesteun in 't ledikant?
was de steunende ouwedame, alleen in 't ledikant,
megafoon van de ouwedame die uitgetreden schreeuwd
van spartlende vervoering, in 's Bozen dartle hand?

Tenzij de ouwedame van het ledikant
alleen maar riep tot de andere ouwedame:
„O Jans, ga niet te ver! o Jans, ga niet te ver,
je bent in een vreemd land!”

DE ZIEKE MAN

Nadat de zieke man,
zowat vier jaren door,
door iedereen was verwend geweest,
door iedereen zacht behandeld
en zacht was aangesproken, en
gewassen en in bed gelegd,
gekrabd, in bed gelegd, geraden,
gestreeld, gelakseerd, in bed gelegd,
en iedereen zachte wil, vier jaren,
tot eigen heil had ondergaan —
daar sloot hij opééns
zijn kasten, laden, ramen, deuren;
en op de buitenkant van iedere deur
plakte hij een papier,
waarop hij had geschreven:
Iedereen kan verdampen.
Ik ook.

DE NIEUWE MOORD VAN RAAMSDONK

Men had de man vermoord, hij was
bezitter van een hoeve.
En toen zijn jonge vrouw vermoord,
die hulp had willen roepen.

En toen hun dochtertje vermoord,
van even zeven jaren.
Haar bedje was doorweekt van bloed,
haar peluwtje vol scheuren.

Tenslotte nog de hond vermoord,
de hond had scherpe tanden.
Een groot portret van de andere drie
stond schrap in alle kranten.

De vrouw was ietwat krom, de man
besnord, kaal, bruuft van poten.
Het meisje had de fronsblik van
beginnende idioten.

KRONIEK

De grootste leugenbaas van 't land
heeft niets meer in zijn kraam.
De kindren fluiten hand in hand
voor het beslagen raam.

De rover met een krulparuik,
de toren zonder deur,
het nijlpaard dat aan rozen ruikt,
zij komen nog wel voor.

Maar wie aanvaardt? De zomerzon
lijkt soms verdacht verveeld.
Wellicht omdat de kwant die won
zichzelf heeft uitgespeeld.

Of wijl de kwezel die verloor
't verliezen heeft verleerd.
De kindren hebben gans geen oor.
Wie hoort? Zij weten méér.

De leugens waren kakelbont;
wie kweekt nog de oude kwaal?
Zij zullen hardop huilen, want
zij zijn tè magistraal.

1924

LIED VAN AVONTUUR

Wij zullen 't avontuur bestaan
vanuit de geest en *illico!*
een zeeziek lichaam is profaan,
zo is de geur van Mexiko
voor wie 't geweld weet te verslaan
met minimum van risico.

Het ware armoedig te verdwijnen,
met lijf en al, uit dit vertier
van boeken aan diskoersen lijmen,
en wat we intens doorlêven hier:
wij, dragers van de hartsgeheimen
van de essentiële avonturier.

Stof van woestijnen, schuim van zeën —
de geest verslindt, welafericht,
het zijne en laat de lichaamsweën
aan wie niet zien met de ogen dicht,
en niets verstaan van zijn gedweë,
subtiële en weeldrige overwicht.

Voor ons beheerst de Prins-Charmant
volledig 't zuiverste avontuur;
zijn zachtgeparfumeerde hand
smaadt ieder wapen, doch het uur
genaakt, waarin het ganse land
zal hijgen naar zijn wijs bestuur!

FILTER

1

Iedre dag een kwatrijn, niet méér,
als vrucht van 't wroeten in mijn haren,
wat zouden muizen bergen baren?
ik dank u, Onze Lieve Heer.

2

Niets kan Simona feller storen
dan op de kussens kattehaar;
haar boze blik, schoon vrij van staar,
kan toch mij niet geheel bekoren.

3

Die huizen zijn wel 't meeste schoon
waar Kristuskoppen op de muren
gladharig naar de zoldring turen,
de meid draagt er een doornekroon.

4

Het stralen van papieren bloemen
vertroost niet langer dan een uur,
mijn honderdduizend-en-één kuur
zijn te gering om op te noemen.

5

Twee hondjes hebben op 't tapijt
hun gele mensenwee gegoten,
Mevrouw heeft haar logés beschoten
met gillen uit haar zielestrijd.

6

De maniakken van het Eden
hadden hun troost-van-overzee,
wij worden serieus en wee
van deze Jeugd en van dit Heden.

7

Julie, Marie, Marie, Julie,
Simona heeft een vaas gebroken,
Marie, wie heeft er kwaad gesproken
en wie gejoekt van jullie drie?

8

Het vraagteken blijft immer kwellen,
wat Veelweter ook zeggen mag,
helaas, wij blijven dag aan dag,
centimetersgewijs, vervellen.

9

De heer stond bij de daffodil,
het wolkenheer begon te scheuren,
o Heer! wat gaat er nu gebeuren?
de heer zoekt vruchteloos zijn bril.

10

Waar is de tennismaagd gebleven
met elpen lach in baksteenwang?
God heeft de wet dat iedre slang
zou kruipen nog niet opgeheven.

11

Albertus' schaamtevolheid staat
hem niet toe ronduit te vertellen
hoe 't modedeuntje hem blijft kwellen
van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.

12

Ondanks 't gewoel van zoveel zieken
en zoveel jagers naar het Woord,
men blijft in Venus onverstoord
verlangen naar een handvol krieken.

13

„O, Tauros!” zei Pasifaë
en zie, de luie zucht verstarde
tot mottodragende kokarde
van 't strijdend vrouwencomité.

14

De agent, in allerijl gezonden
naar zelfmoordpoging in 't kanaal,
verdrong in zijne proces-verbaal
en liet de drenkling ongeschonden.

15

Wij komen langzaam, langzaam bij,
wij hebben niet zovéél gegeten,
de boom der kennis, de profeten,
zijn een vergeten razernij.

16

O retoriek die na blijft ruisen!
de burgervaar zei met een zucht:
„Hoe lieflijk lacht mijn lief gehucht
als een boeket van witte huizen.”

17

Lachwekkend springt ons evenbeeld
uit soeplepels en koffiekannen
en uit het speeksel van wat mannen
met wie wij hebben valsgespeeld.

18

Het dragen van beroekte brillen
is ook geen satanswerk meer,
Freud doet een kinderjuffrouw zeer
zonder het enigszins te willen.

19

De kleine man werd grote man,
onvast is hij misschien van tanden,
maar elk probleem smelt in zijn handen,
taratapan, daar komt-i-an !

20

Poëten, driekwart of vier-tienden,
die weer uit bei uw ogen schreit,
het hart is vorm voor zoetigheid,
en ook wel driehoek, voor bijzienden.

21

Goeree, Goeree-Overflakkee,
Monaco, Liechtenstein, Andorra,
waar zal ik Inez van de Sierra
zien wederopstaan door Paul Klee?

22

Marie, kom hier, geef mij je handen,
en let een weinig op het vuur,
't is buiten winderig en guur,
ik wil je ook wel mijn hart verpanden.

23

Wie was zo dwaas dat hij vergat
zichzelf, voor andren, te bedriegen?
„Ik kan bij zonnelicht niet vliegen,
zei de uil, ik zie in 't licht geen gat.”

24

Het leven is een mallemolen,
maar Roeland, op een koe te paard,
blaast de olifant uit volle baard
en waant zich eerste, op hete kolen.

25

„Mevrouw, reik naar mijn mond uw kus.
— Mijnheer, de tijd staat niet naar kussen.
— Nooit zal de tijd mijn lusten blussen!
— Aanvaard, mijnheer, deez' zijden lus.”

*

26

Wanneer in 't lommer der abelen
Zij eindelijk zal zijn beland,
zal Zij met lieverige hand
de puistjes van mijn wangen stelen.

27

De klacht van rozen door de nacht,
door wind verkracht, en van seringen
te zingen met veel handewringen,
maar neen, wij hebben ons bedacht.

28

Mijn vriend beweert bij 't koffiedrinken,
zijn glimlach spieglen in zijn bord,
dat in een boezem droog als gort
geen korrel vriendschap kan bezinken.

29

Ik heb met eerbied het portret
van Vader uit de lijst genomen,
waar zoveel stof was ingekomen,
en toen weer in de lijst gezet.

30

„En zal nu nooit de maan meer wenen?
en zijn nu alle kosters dood?
en komt nooit meer een zilervloot?”
vroeg B. met béríbéri-benen.

31

En wat zei laatst tante Sofie
wier endeldarm begint te slijten?
„Al die abstracte kleurtapijten
zijn ook een soort teosofie”.

32

De dromedaris was gebeten
door de danseuse al in zijn bult,
was het des dromedaris' schuld?
had zij de bult niet warm gezeten?

33

Simona, toen de stukadoor
een trambestuurder zag verkoren,
kon hem de hit niet meer bekoren
en sneed hij haar *carotis* door.

34

Achter het fronsen der gordijnen
moet wis een dikke waarheid staan,
Pierrot is eindlik naar de maan,
en dies kan ook de maan verdwijnen.

35

Marie slaapt vroeg uit minnepijn,
en uit protest tegen de zeden
doen bloedworstburgers, hierbeneden,
Vichy-water in witte wijn.

36

De melkweg is ook lichtreklame,
een huis licht scheef aan de overkant,
mijn vriend gaat uit en hand in hand
met een gemodereerde dame.

37

De minnaar-held! . . . geen degen laait,
doorsteek hem met uw tong, messire;
dat Schraalhans nooit de pot bestiere,
de treurwilgen zijn omgewaaid.

38

't Is waar, 't is waar, de zin van 't leven
rijmt nergens op, want is geen rijm,
maar wie een fout begaat in 't rijm
is waardig niet meer voort te leven.

39

Een nagelvijl voor u, mijnheer,
twee sokophouders voor die ander,
zo gaat nu heen en troost elkander
en zijt geen stoornis voor 't verkeer.

Febr. '25.

WINDSTILTE

Côte d'Azur, Dec. '25.

1

Aanvaard de groetnis van wie tilde
met longgekners door 't nieuwe grauw,
met allen die zich bruinen wilden
(bleek zijn de wachters van de schouw)
ben ik getrokken uit uw rouw
naar 't zonnevoetbad dezer stranden,
mijn retina is blauw van 't blauw
en sproeten dansen op mijn handen.

2

Ik heb Simona zelfs verlaten,
zij heeft geschreid, en waarom niet?
wij zijn gewapend, door ons praten,
tegen elk andermans verdriet,
haar kussen, toen ik haar verliet,
waren te ruig voor een vergeven,
haar beeld is door het naast verschiet
ontglansd en uit de vorm gewreven.

3

Nu reist mijn blik gedachteloos
tot Corsika, de Filippijnen,
maar springt terug: het maakt mij boos
te vluchten langs dit soort van lijnen,
ik blijf gekluisterd aan de mijnen,
twee foto's vlekken het behang,
uitnodiging tot somtijds kwijnen:
leg op de vuist een moede wang.

4

De waskom draagt een krans van rozen,
wie vrut de bloemen van 't tapijt?
ik heb deez' kamer niet gekozen
naar 't tandbeen van de kamermeid,
de liefdeblikken ener geit
zouden niet dieper kunnen roeren,
en ieder trekt van haar profijt:
ik voel 't als mijn plicht haar te ontvoeren

5

Maar dan de kuur tegen 't bezit
met zuivering van alle klitten,
de chimeira die op ons zit,
zei Baudelaire, ik voel haar zitten,
ook zonder op mijzelf te vitten
(maar elke zwakte is een gevaar),
bij dit gebrek aan opiumkitten
voel ik wat zwaar is als te-zwaar.

6

Afstand van boeken en gravuren,
te koop gezet de schrijfmachien,
ons lijstje van verloren uren
groeit aan door een herhaald herzien,
de Raad van Zeven of van Tien
kan geen iguanodon keren,
afstand van vrienden nog misschien,
maar dan, voor wie ons koketteren?

7

Soms op de trap, meestal in bed,
ontfutsel ik mijn Muze een bete,
mijn goede wil is haar geen wet,
ik moest het minder vaak vergeten:
zelfs wie zijn hart heeft opgegeten,
blijft soms als dichter zwak en ziek,
zend mij lankmoedig een complete
gebruiksaanwijzing der lyriek.

8

De zon: zon, ozon! steeds de zon,
overal buiten, in mijn ruiten,
als men maar kon, als men maar kon,
men liep met onverbloemde kuiten,
een koepel juicht, men durft niet fluiten,
alleen een pincher keft zich schor,
mijn ruggemergloos onbesluiten
voelt zich opeens een matador.

9

Een toertje langs de promenade,
klein kontakt met de medemens;
het kasino, de zee, de kade,
is 't niet genoeg voor ieders wens?
o mens alleen! waar bleef de grens,
mocht niemand aan uw deurknop wrikken,
reizen is einde van gedrens,
en wie reist leeft voor 't enkle slikken.

10

Een glas Amer-Picon, piccina,
citroenstroop en een hompje cake,
is het Marie, Marina, Rina?
voor ronde wangen ben je bleek,
ééns ben je vrij maar in de week,
't is vast een Italjaan, je jongen,
hoe dikwerf, eer je gans bezweek,
heeft hij je *bel bocchin* bezongen?

11

Knie over knie geniet 'k de dans,
door zon gekleurd, der lichte kleren,
de kleur straalt door de klerenkrans
en steekt de huid met duizend speren,
hoe sterk zijn allen die passeren,
verdronken 't leed, gewurgd de smart,
wie van u heeft nog, dames, heren,
het hart te spreken van zijn hart?

12

Sta op, trotseer de fotografen,
één handschoen aan, de mantel los:
o de gewaden langbegraven
of weggestroomd op de Erebos,
o tijden toen op 't donkre mos
de ster verscheen der naakte schonen,
dronkener dan Dionyzos
durft Eros zich niet meer vertonen!

13

Ik heb je lief, jij mij toch ook?
één lasso heeft ons saamgevangen,
hou even 't water aan de kook,
oplossing van ons lang verlangen,
nu met vereende krachten hangen
aan 't koord en knagen aan de strik,
we zijn weer vrij, tot ziens! ha, 't bange
verzinsel, 't zinloos ogenblik!

14

De zusjes zijn verloofd, vergeven,
Feli getrouwd, Feiko getrouwd,
Ferdi op trouwen, zonder beven
heeft ieder zijn komeet aanschouwd,
vertrouwen, nog wat, onverflauwd,
men kan in één vrouw alle minnen,
gebrek aan fantasie (mijn fout),
laat ik mijn eenzaamheid ontginnen.

15

Zuiver berekend overleggen,
als was berekening vlak, niet diep,
als Adam *ik* en wéér *ik* zeggen,
Adam eer Jahwè Eva schiep,
volmaakt doen of de man die riep
steeds echo wekte in veertien talen,
of niet de weg in ruimte liep,
langs uitgebrande katedralen.

16

Een hoge toon, zij 't in gedichten,
geen longenlijder brengt die voort,
zichzelf te zien met vijf gezichten
heeft ons gestreeld en weer verstoord,
de laatste driften zijn gesmoord,
verzoeken gratievol te rillen,
de wind ligt vast, men is aan boord,
maar zou men werkelijk verder willen?

17

Een walvisvaarder wil mij niet,
ik heb niet alle mogelijkheden,
hoed af voor hem die elk gebied
op moddervoeten durft betreden,
ik voor mij zie geen enkele reden
waarom hij niet aan 't hoofd zou staan
van de fiskus der Samoeden
of ronken in het Vatikaan.

18

Toch, steek de handen uit de mouw
(o het gevaar der lange mouwen!)
en wees uzelf, uzelf toch trouw,
om eens niet om uzelf te rouwen,
en loop, als moest gij nooit aanschouwen
dezelfde zon die ieder weet,
blind en sterk als de blinde vrouwen
in de schaduw van de profeet.

19

Ik draag mij op vandaag te kopen
een landschap in spinaziekleur,
in 't spookuur gaat mijn hart weer open
voor maanlicht en voor bloemengeur,
bij 't eerste morgenrood verscheur
'k mijn dagboek, maak een nieuwe scheiding,
mijn naam komt voluit op mijn deur:
dit is een kleine voorbereiding.

20

Misschien zou niemand kunnen zeggen
waarom men liegt, waarom men druilt,
misschien kan men de hand nooit leggen
op wie in 't eigen huidje schuilt,
en een vooroordeel is verruild
voordat een lach verkeert in vloeken,
maar 't eeuwig kind, bestraft, bevuild,
zoekt speelgoed in de zwartste hoeken.

21

Het trammetje danst langs de zee,
de zon speelt kaats op alle daken,
u rookt, ik niet, maar ik ga mee
op zoek naar andere vermaken,
de wolken, schaduwen van draken,
drijven verdund in 't rose vuur,
help mij de vreugdekreet te slaken
die trille door 't berustend uur.

22

Blijve mijn smaak mij slechts beschermen
tegen de demoed rans en vroom,
mijn maag opstaan tegen het kermen,
toornen of zwijmlen van heerroom,
dan hou 'k misschien de vrees in toom,
eindloos ververst, voor 't droomloos rusten,
en laat, berustend als in droom,
de koers aan enkle kleine lusten.

23

Vals spel geoorloofd, geen getuigen,
geen luierstoeifilosofie,
de laatste haven vergt geen juichen,
God zelf of een diakonie,
vooraf een kleine rol twee drie,
tijdverdrijf en verbruik van renten,
uitgever van pornografie.
of reiziger in monumenten.

24

De derdedaagse koorts of dit,
ons oog dat rolt op de roulette,
de dood heeft minder wit gebit
dan de croupier vol vreemde smetten,
wat zouden we op onszelven letten?
om te beletten wat? de dood
komt, met of zonder kastanjetten,
lang na of in de moederschoot.

ROSE EN GEEL

Aan Jan van Nijlen

DE FRANCTIREURS

Geen Pennewip met brillende argus-ogen
hebben wij ooit één regel togedacht.
Geen jongedames, die beheerst en zacht,
als door een rietje, van de lettren zogen.

Geen kenners die, waar zij nooit jokken mogen,
trouw prijzen wat vertrouwd is, langgeacht.
Geen vakmanswijsheid hebben wij betracht,
geen boekwinkeltriomfen overwogen.

Geen koster, hoe genaamd, hoe bijgepompt,
maakt onze maag afkerig van 't gekruide.

Geen levensles, geen preek, hoezeer vermomd,
geen etika kan iets voor ons beduiden.

De poëzie blijft, naakt en ongekrond,
een tijdverdrijf voor enkle fijne luiden.

ADRIANA DE BUUCK

Een zestiend'eeuwse vrouwe van geen twintig jaar.
Het voorhoofd, smal maar jong en effen, is omgeven
door het devotelik teruggekamde, en even
door een fijngazen muts gedekte, bruine haar.

Roerloos staat de figuur, geheel in zwart, en waar,
uitglippend onder bont, de mouwen ietwat leven,
door hun warm karmozijn, aan 't doodse kleed gaan geven,
liggen de handen stroef en bijna kleurloos op elkaar.

En kalm, tè kalm kijkt deze jonge vrouw. Men raadt
een vuur, dat ook die weke, rode mond verraadt,
dat in die starende ogen is teruggedrongen.

Een ondervoed gevoel, door een verbeest gemaal,
door kerkdienst, sloom gebaar en ingetogen taal,
de Moedermaagd nooit waardig, als door stàål bedwongen.

REPRISE (NA 6 JAAR)

Zo schreef ik. Want wat wist ik van uw zonden?
ik, op mijn tenen onder uw portret.
Een kind kon niet uw hoog gemoed doorgronden:
gij leekt mij schoon als een beheerst gebed —

Ik zag niet dat uw mond zovele monden
gelaafd had, dat gij steeds weer hadt gered
de door uw schoonheid reddeloos gewonden,
gevend uzelve, schroeiend, onbesmet.

Enige gave in dit armzalig leven,
van god of duivel die ons 't leven gaf,
o gif-en-tegengif, vóór 't feilloos graf!

En wat daar in uw ogen stond geschreven
was koele haat en minachting voor straf,
en bittere spijt niet méér te kunnen geven.

BEELD UIT HET VERLEDEN

Ik mocht haar handen kussen, sprakeloos.
Mijn handen slopen langs haar slanke voeten.
Zij zag mij aan, daar was in dat ontmoeten
van onze blikken iets genadeloos.

Haar blik zei *neen*: met zekerheid, niet boos —
haar mondje lachte wijl ze mij deed boeten
mijn overmoed, en 't was een wreed verzoeten
van een heel lange en even bittere poos.

Toen zei ze : „Zeg eens wat!” en 'tgeen ze zweeg
was „mooiprater”, als een knap strateeg.
En 'k vond en sprak dit buitenaards gefemel:

„De Hel is een heel oude, en domme straf.
Zend iemand in het vagevuur, met af
en toe een kleine wandling in de hemel.”

ANDER BEELD

„Uw hart, mijn lief, en voelt het geen bewegen?“
zo vroeg eens Hooft, men weet, die vroegre Hooft,
die aan de min deed, aan de min-god heeft geloofd,
een dichter met een baard, wiens taal was ingeregen.

De vreemde vraag! en vreemd moet het verlegen
glimlachje zijn geweest de schone ontroofd.
De vraag is in mijn stem het boek ontstegen:
de schone lachte en schudde koel het hoofd.

Ik heb haar hand genomen toen; zij keek
of ik mijn nagels had geknipt; waar bleek
van niet, riep zij een roodverlakte doos te wapen.

Blinkende punten, wat gekriebel en een knap
bij iedere tel . . . Zij was zo wijs en knap!
Hoog boven ons was haar hart ingeslapen.

WANDELING ZONDER MAAN

De grote mensen zijn naar bed gegaan.
Mijn lieve kind, wij zouden kunnen lopen
om 't huis, door 't donker, maar het hek staat open,
de straat op, onder een lantaren blijven staan.

Wij zouden kunnen zoeken naar de maan,
die als een spelbreker opeens is weggekropen.
Dit licht volstaat? maar 't trekt muskieten aan!
Kom mee, een voorraad karamellen kopen.

Een grote voorraad, groot voor wel twee uren.
't Is lang, twee uren, kind. Zou ooit wel duren
een vreugde langer? 'k Stel de vraag met pijn.

Dit zoete smelten op de tong moet sussen
de brand van onze lippen, want wij zijn te klein,
nietwaar, kind? om elkaar, twee uren door, te kussen.

TWINTIGSTE EEUW

Wij zijn zo jong niet als wij doen geloven.
Ik ben: hoe oud wel? jij haast twintig jaar.
Achter dit lage voorhoofd, onder 't kroezig haar
dat al je kammen breekt, drijft wèlk bereeknen boven?

Je weet, men moet niet altijd geven na beloven,
't gevaar van geven is dat elk bezit weegt zwaar.
Je hoofdje waakt, waakt sedert lang, nietwaar?
De droeve dwaas, die meent je hart te roven!

De najaarsvliegen laten zich niet vangen
door de belijmde strook die van de lamp afhangt —
en 't leven heeft zo véél niet uit te hangen!

Een kind als jij en ik mag vrijuit spelen,
overal, met de zekerheid dat niets hem vangt,
overal, met de vrees zich elders te vervelen.

EVOCATIO

Vriendin, grote vriendin, die nimmer zijt gekomen!
Traag zouden zijn uw voeten, doch uw handen breed
en hecht om bei mijn handen, want gij weet, gij weet
dat ik naar u verlangd heb in mijn diepste dromen.

Breed ook en sterk uw schouders, doch volkomen
slank nog uw middel en karmijn de mond die 'k beet
tot bloedens toe, als gij, woordloos uw kleed
verlatend, boodt me uw lichaam, blank en lome.

O onbekende! 'k Zag u ééns toch: 'k was . . . vijf jaren?
hoog was uw kapsel, zwart, met enkle grijze haren,
krachtig uw neus, uw voorhoofd, als uw kapsel, hoog.

Voor een psyché, die koel en zuiver kaatste
terug uw beeld, dat zich, tweevoudig, plaatste:
bloot tot het middel, in mijn starend kinderoog.

DE BEZITTING

De vijver ligt begroeid, het water is doorweven
met slierten groen en bruin, een voetstuk puilt,
waarop geen beeld, grauw cement, zwart bevuild.
Hoe lang heeft men de tuinman hier geen loon gegeven?

Er moet een tuinman zijn, want er is leven
nog in het park, een verre klop, die spade schuilt
maar half in 't hoge gras... Twee ogen, roodbehuild,
een lang wit lichaam dat komt langs de bomen zweven...

Dat 's al. Dat alleen leeft hier nog. Dat dwaalt ontzet
door deez' bezitting, vrouw of fee, met slappe tred.
Vermoedlik vrouw: een fee heeft andre mogelijkheden.

Een fee is vroliker, en zonder eigendom
drukkend op haar. Zo'n park, waarin een kom
ièts schoner water, houdt een rustig mens tevreden.

DE DORPSSCHONE

Het meisje met de rode krullen dat
niet méér is dan de dochter van de molenaar,
waarom is, bij zo vol een keurslijf, nat
haar wang, zo dikwels, en haar glimlach raar?

Men zegt dat bleke Jozef tienmaal bad,
pijnlik en lang, om één lok vlammend haar,
maar dat zij weigren blijft, omdat in haar
steeds rijdt de heer, die paardrijdt naar de stad.

O meisje, lach toch! dat niet ik die heer
ben, die je hart won met zijn paardjetijden,
die je rood hartje en rode krullen won.

Want 'k vrees: verzoeking brandde mij zozeer,
dat ik in je valse vlamme' een ware vlam deed glijden
en vlammen je vals hoofdje, o! als een ware zon!

BEGIN VAN DE LENTE

Dit wordt door iedereen de nieuwe lent geheten,
deze bezuiniging van elektriciteit.

Nu moet men vroeger opstaan, want de tijd
wordt kostbaar en bij zonlicht nagemeten.

De nieuwe zon! gezondheid en jolijt!
het zoetste bed wordt kwelling voor 't geweten,
om hal'f acht heeft iedereen ontbeten,
om acht zijn zorgen in het vuur geleid.

Eerst als de mist komt, soms, gaan wij ons sluiten
in ons paleis terug, maar bij de vensters staan,
en blijven kijken, kijken nog, naar buiten.

De schaduw zakt, gaat de balkons nu raken...
Wij schuiven 't venster op: een zucht brengt aan
't getjirp van héle kleine vogels op de daken.

BIJWIJZE VAN HAAT

Dit is de bank, hier komen de oude mensen,
deez' dag is schoon, ook voor 't verkalkt gebeent.
Hier gaan wij zitten, dromerig vereend,
en hun oud hart zal doodlik ons verwensen.

Hun oude hart, dat nimmer wou verflensen:
't kent haat en liefde en bloedt nog — en dat meent
te kloppen voor elkaar tot het versteent!
Laat hen doorstrompen, pruttelen en drenzen.

Daar zijn ze: in 't groen een harmonie van grijzen,
gekromd maar dichtgearmd, als in een polonaise.
Let op het wrokkend oog van de oude baviaan!

En de oude kip, zie 't trillen van haar veren!
Zie het verslagen leger moeizaam retireren...
De wrede jeugd zal de oude min verslaan.

SONNET VAN BURGERDEUGD

De trammen tuimlen door de lange straten,
al 't leven buiten en de ramen dicht,
wat tee voor ons en de avond te verpraten,
de lamp streelt rustig ons voornaam gezicht.

Inbrekers, wurgers, rovers en piraten,
en de eerste zondvloed en het laatst gericht,
elke onrust heeft ons deugdzaam hart verlaten.
O tee! o vriendschap! o kalmerend licht!

Straks 't balsemende donker, morgen lopen
wij opgefleurd te kopen of verkopen;
God levert de eerezucht en het daagliks brood.

Genoeg vermoeyenis om 's nachts te slapen,
alle overgangen tussen lach en gapen,
en aan het eind, de liefderijke dood.

BIJ EEN BUNDEL VAN JAN VAN NIJLEN

Beminnelijk poëet, ontgoochelde Van Nijlen,
gij die het einde wacht, een glimlach op de mond,
hoe blijde maakt gij hem die bij zijn vrienden vond
een geest bij wie zo rijk en vredig te verwijlen!

Uw geest, uw hart zijn ons meer waard dan alle stijlen,
en meer zelfs dan uw stijl, die gracelik verbond
en zond uw verzen uit, als door een avondstond,
over een paarse zee, een vloot van witte zeilen.

Wat men ook zeggen mag: Natuur kan ons verraden,
Natuur hangt grijs en zwaar soms over ons beklag.
Gij zult niet altijd daar zijn, vriend, om ons te raden.

Zo zij ons dit een troost, en een die duren mag:
ons in de warme weerschijn van uw geest te baden,
te vinden in dit boek uw wijsheid en uw lach.

DE NOTARIS SPREEKT

„De mensen hier zijn altijd naarstig en tevreden.
Altijd tevreden... Kijk, hier zijn we al bij de beek,
waar 's Zondags druk gevist wordt; 's Zondags nà de preek
Het echt gezond vermaak zoekt men vergeefs in steden.

Daar staat de vlasfabriek, door sommigen bestreden
om haar wat stèrke geur, — de post en de apoteek.
Voor wie van boeken houdt, schijnt de bibliotheek
van onze nieuwe school — ik denk met recht — een Eden.

Als wij de beek nu volgen, zijn we alras
aan 't klooster Onzer Goedertieren Witte Vrouwe,
het toevluchtsoord der arme meisjes van berouwen.
Die meisjes zijn zo arm. Zij doen de vuile was.

U zult ze ook wel wat geven, denk ik. U's hier pas.
U zult van iedereen hier — denk ik — leren houden”.

O LIEFLIK DORP

O lieflik dorp, omringd door geurge boerderijen,
waar elk oprecht is, elkeen wandelt met de Heer,
waar klokkezing zich mengt met het gekwinkeleer
van vinken die in zoveel vroomheid zich vermeien.

O lieflik land, vol honing en doorzwermd van bijen,
waar de éne veldwachter nooit grijpt naar het geweer,
waar de notarisvrouw in pruimen stelt haar eer,
waar in gezond verstand de mollen zich verblijen!

O land, waar zelfs de dood beleefd de dokter groet,
de dokter die zijn hoofd schudt als hij hem ontmoet
en werpt een bloesemregen roos op beide schouders.

O dorp, waar de pastoor iedere beê verhoort,
behalve trekken aan 't gewijde klokkekoord
wanneer hij kindren doopt uit ongezegende ouders,

LANDELIJK TREURSPEL

Het volgende voor wie 't misschien niet heeft gelezen,
eergister in de krant: In 't dorp waar ik nu woon
is in de volle lent een moordtoneel gerezen,
een scène zwart-en-rood, uit bitterheid en hoon.

Een doorgaans nuchtre boer, gekoppeld aan een wezen,
kijflustig, lasterziek, en daarbij niet zeer schoon,
heeft binnen twee drie tel, sneller dan ooit vóór deze,
zichzelf en haar verdelgd, de ganse streek ten toon.

't Gebeurde zó op straat: toen de pastoors verschenen,
lag zij links in de goot, met uitgespreide benen,
hij rechts, maar evenzo, zijn hersens in zijn pet.

Maar 't mateloos verschil zou iedereen eerst blijken
toen de pastoors knielden bij 't linkse van de lijken,
en toen het rechtse kreeg geen letter van 't gebed.

DE DOUAIRIÈRE

Een ronde schelp gelijk op een verlaten strand,
staat dageliks aan 't eind van een der lange lanen,
in glanzende peignoir met bloemen flamboyant,
mevrouw de barones Van Vueren tot Terlasne.

Haar brede boezem hoog, gespierd de kleine hand,
houdt zij chauffeur en tuinman zelfs in rechte banen,
en maakt, met hare drie-en-tachtig jaar, te schand
de boze geesten die haar wor'mstekig wanen.

Zij heeft een zilvren maag en eet slechts groente en ooft,
maar leest nog zonder bril en vult haar krullig hoofd
met beurtlings Paul de Kock en *Het Toekomstig Leven*.

Zij heeft nooit aan de min of aards geluk geloofd,
maar heeft geschreid toen de baron haar werd ontroofd,
en in een klare stijl haar testament geschreven.

EEN APOSTEL

Hij greep mij vast met twintig zwarte klauwen,
hij riep mij toe met heel zijn lange baard:
„Mijn Lief, mijn Lam, mijn Schild en mijn Betrouwen,
zij die U vonden zijn zéér onvervaard!

Ik heb gevonden! Wilt mij niet beschouwen
als een die zoekend nog naar boven staart.
Hij is mijn have, en bloedig het berouwen
van wie hier niets dan aardse goedren spaart!”

Hij zag mij zuchten, wanklen en verbleken,
en liet mij gaan. Was hij vermoeid van 't spreken
of waande hij zich meester van het kwaad?

Ik had hem gaarne mijn geloof geschonken,
had zijn onaardsheid minder fors gestonken,
en was niet deze stank zelfs plagiaat.

STEVENS PINXIT

Half over 't album is zij neergezegen,
de ivoren waaier tegen 't hoofd goudblond,
de blote linkerar'm, blank en rond,
beschaduwend een mond zacht en verlegen.

En in haar blik, welk zoekend overwegen,
welk troebel water, met toch diepe grond —
de hals is vrij, te vol haast, kerngezond,
het lijf in strak, hardgeel satijn geregen.

Een gele golf stroomt over heel haar stoel.
De rechterar'm, door het hout gesneden
der leuning, wijst, schijnbaar zonder gevoel,
in lange bruine handschoen, naar beneden.

Mysterie van 't satijn, hautain en zwoel...
De redeloze zonde haar te ontkleden!

DE VROUW OP MIJN SCHOORSTEEN

Mevrouw, ik groet u en uw hoed met pluimen.
Uw krullen vallen goed, u glimlacht wulps en teêr:
tegen wie? tegen mij? of tegen een mijnheer
in droom, die langvoorheen de slaaf was van uw luimen?

'k Begrijp u zeer: men kan geen droom verzuimen
in uw bestaan, broos als een pauweveer.
En toch, uw borsten van biscuit zijn meer en meer
als rotsen waar de kant op schijnt te schuimen.

U lijkt zo glad en warm, men moet u met de mond
beroeren om te weten waaruit gij bestondt,
bestaat, bestaan zult, tot uw dood in scherven.

U heerst over mijn schoorsteen en uw blik
is recht en ongesluierd door de schrik
van te bederven vóór uw knallend sterven.

TER UITNODIGING

Volmaakte vreê van 't landelijke rusten:
een brief, een boek, en dan de gramfoon...
Het grasveld is geschoren, de einder schoon,
de vijver uitgediept, geregeld onze lusten.

De zwanen varen traagzaam langs de kusten,
Loh'ngrins onzeker van der Jonkvrouw' woon,
maar God woont hier met zijn papieren kroon,
en deze rust is een volmaakt berusten.

Ik zend u dit sonnet met een tros druiven,
onze eerste: niet onmogelijk nog wat zuur.

Kom spoedig met ons leven, met ons wuiven
de zwanen toe, klassiek, in 't schemeruur.

Kom voelen hoe de zorgen van u schuiven,
met de allerlaatste zucht naar 't Avontuur.

DE BEDELAAR ONDER DE BOOM

Zie de oude leugenaar, die bretels verkoopt,
om niet te zeggen dat hij bedelt, staren.
Hij zit daar om zich weer bijeen te garen
en niet omdat hij op 't nirwana hoopt.

Als ooit op aarde een mens zichzelf ontloopt,
dan hij misschien, maar 't duurt al zestig jaren,
en zie met welke zorg hij 't raafend garen,
dat hij „jas” noemt, op zijn geraamte knoopt.

O, de oude leugenaar, 't mummelend kadaver!
eens reist hij verder toch dan een dolfijn,
't oude kavalje dat slechts droomt van haver.

Heer, geef een sterfbed koel en zonder pijn
— zijn geel gelaat ligt diep dan in de klaver —
aan de oude leugnaars die wij zullen zijn!

HET KIND DAT WIJ WAREN

Wij leven 't heerlijkst in ons vèrst verleden:
de rand van het domein van ons geheugen,
de leugen van de kindertijd, de leugen
van wat wij zouden doen en nimmer deden.

Tijd van tinnen soldaatjes en gebeden,
van moeder's nachtzoen en parfums in vleugen,
zuiverste bron van weemoed en verheugen,
verwondering en teêrste vriendlikheden.

Het is het liefst portret aan onze wanden,
dit kind in diepe schoot of wijde handen,
met reeds die donkre blik van vreemd wantrouwen.

't Eenzame, kleine kind, zelf langverdwenen,
dat wij zo fel en reedloos soms bewenen,
tussen de dode heren en mevrouwen.

EEN GROTE STILTE

De stilte zwelt uit de ingeslapen nacht
en zuigt ons gans en onweerstaanbaar binnen.
Een hoornstoot gilte alsof een wilde jacht,
losbarstend als een onweer, zou beginnen —

En toen niets meer: de ondragelijke vracht
van tè veel jaren, 't koele en donkre linnen
van de eeuwge stilte op onze wankle wacht.
De vijand zal ons altijd overwinnen!

Wij kruisen de armen op onze enge borst,
zwellend het duister met de dikke dorst
van wie om water kreunde eer hij verstomde.

En deze vracht, dit groot benauwen wordt
voorsmaak van het gebeente dat verdort
onder het marmer, in de rèche tombe.

LEVEN IS GOED . . .

„Leven is goed”, en zijn wij tachtig jaar,
wij doen geen afstand van ons duur verleden,
koel is de schaduw van het leed geleden,
en zacht de wijsheid over ’t oud misbaar.

Dan juist zij onze hemel glad en klaar,
een schoongewreven spiegel van dit heden,
lachend bij onze ruggelingse schreden,
naar welke zuidpool of welke evenaar?

Wij gaan, wij gaan — maar met de minste spoed;
profetendromen, stelsels en gebeden
waaierend om ons als wind om zuilen doet.

Strijdend voor ’t leven, listig en verwoed,
als onze vaadren met de draken streden,
zullen wij gaan. Maar langzaam. Voet voor voet.

GEBED BIJ DE HARDE DOOD

O Heer, het wordt nu tijd, wellicht, U aan te roepen.
Men weet niet goed... De vrees voor 't einde blijft bestaan.
De dood vergeet ons nooit. Men moet beproeven
een al te grote doodstrijd te ontgaan.
De dood doet de arme mens naar vrome leugens zoeken.

Gij, Heer, Gij zetelt hoger dan de dood, daarboven,
dan 't zelfde eind, altijd, van ieder lot.
De stervenden die roepen, werden eerst geboren,
Gij waart steeds, onverstoortbaar, in Uw rol van God,
De Zoon des Mensen vond, tot hier, de liefste logen.

Zijn dood was hard, hij kon er iets voor krijgen,
hij werd Zoon Gods en Onze-Lieve-Heer.
Hij wist de dood, zei men, zo stervend, te bestrijden,
hij overwon de dood en wat niet meer?
Het blijft een aaklig iets, te hijgen en verstijven.

Het blijft een aaklig iets, naar 't eigen hart te luistren,
te weten dat men dood is, als het stil blijft staan.
Die spierknobbel met kleppen waardoor 't bloed moet spuiten,
die rustloos vijftig, zestig jaar kan slaan,
en soms opeens uiteenspat, als een vat in duigen.

't Is heus wat anders dan zich laten baren;
men meet de dood soms na, bij vol verstand.
Tegen de vijf die suffend, zat van dagen,
gelijk een nachtkaars uitgaan, opgebrand,
zijn honderd die gefolterd in hun doodzweet baden.

De dood is niets misschien, het doodgaan alles.
En zij die de engelen zien, een glimlach op 't gelaat,
en zij die vol berusting in het niet-zijn vallen,
zij maken wat zij kunnen van hun poovre staat.
Het blijft de wrede strijd van duive tegen valk.

Ik had een vriend, o Heer, wiens hart was uitgezwellen
tot bijna driemaal de omvang van een mensenhart,
men heeft hem, toen hij sterven ging, bevochten,
hij wou zijn hoofd in twee slaan om de barst,
het trage barsten van dat hart niet meer te volgen.

Ik had een andre vriend die met verrotte longen
trotseren moest het vlijmen van de scherpste kou,
in een verlaten tuin, waar ongestoord het domme
systeem zijn vreugde wurgde en niet verjagen zou
de dood die eens zijn moeder meegaf aan haar jongen.

Het is voorwaar geen wonder als de rede
ons bij de doodsgedachte dringt naar zelfmoord.
Het mes van Jack the Ripper was een zegen,
o, onvoorziene dood die nauweliks stoort!
de meesterlike moord zij grotelijks geprezen.

Want zelfmoord, Heer, is moeilijk, wil niet altijd slagen,
Cleopatra en de adder waren beiden sterk,
het gif van Mithradates deed hem angstig braken,
een slaaf, met beevrig zwaard, volbracht het werk.
Een zelfmoord is verzekerd tot de keus van 't wapen.

De dood is vriendliker, wellicht, in de ongelukken
die dagelijks de brave burger grieven:
de motorrijder die zich reed in stukken,
de machinist door twee lokomotieven
vermorzeld wijl hij even stond te dutten.

De metselaar die van de ladder stortte,
wiens hoofd sloeg op de keien tot een ommelet,
en de arbeider, in een machien getrokken,
die, voordat men één wiel had stop gezet,
als nameloos gehakt alweer was uitgeworpen.

De kleine meisjes die door de ijslaag schoten,
wier doodskreet tot een sliertje stoom bevroos
en naar wier lijkjes niemand heeft gedoken,
het kind uit de achterbuurt dat achteloos
met kokend water, telkens weer, wordt overgoten.

Bepaald, de dood is vriendliker voor de arme mensen,
zij sterven makliker, zijn meer met hem vertrouwd.
Hij geeft ze lachjes, knipoogjes en wenken,
de vrees voor wat men dikwels ziet, verflauwt.
De dood lijkt haast een doel, voor hen die dood zich werker

De dood is de gezel der lange wintermaanden,
plichtmatig, zoals zij, voor de armen op het land.
Zij zwoegen rustig voort, zij strooien nieuwe zaden,
en rustig, als een veldbloem door een kinderhand,
plukt hij een zwoeger weg van de omgeploegde aarde.

De dronken vagebond, die lacht onder het kwijlen,
en kwijlend lachend loopt onder een volle trein,
de blinde bedelaar, te oud om te overlijden,
die op een heldre nacht zijn nek breekt zonder pijn,
het is de moeite niet naar zo'n dood om te kijken.

De werkelijk harde dood daalt neer in verenbedden,
en vlijt zich lang en zwaar tegen een zachte borst,
en kust een zachte mond om 't aadmen te beletten,
en knijpt een zachte keel die nauw en gloeiend wordt,
en luistert naar het hart dat zich nog blijft verzetten.

Een dood die tellen mag, is wulps als een hetaire,
doch traag en zeer ervaren als een succubus.
Hij snuift de droppen zweet in die op 't voorhoofd paarden
en drinkt de laatste adem met een diepe kus.
Hij schat de patiënt altijd op juiste waarde.

Hij is volmaakt beleefd en kondigt zijn bezoeken
soms weken lang vooruit zijn uitverkoornen aan,
die hem verkiezen, iedere faze liever proeven
dan rap en onverhoeds het leven uit te gaan.
Hij geeft hun tijd, o Heer, U vlijtig aan te roepen.

Want, Heer, zij duchten U veel méér soms dan het sterven,
zij zeggen: „'t Sterve' is kort, maar God is eindeloos!”
Zij menen dat Gij veel, veel meer van hen zult vergen
dan zo een triest sinjeur als zo een trage dood.
Gij, Heer, Gij zijt in staat hen eeuwig te verderven!

Het is geen klein verschil. Een ziel van stoom kastijden
wanneer het lijf van vlees sinds eeuwen is verrot,
het is wat anders nog dan 't schenden van wat lijken,
het is het waarborgsmerk van een heel ware God.
Een werk zo groots, o Heer, geen epos kan 't beschrijven.

Zij hebbe' elkaar vermoord om U, Heer, te verdienen,
het zondig vlees gekerfd, geradbraakt en verkoold.
Groot is, goddank, de schaar der liefdevolle lieden
die zacht de poten breken van het schaap verdoold,
en lang voor 't stervensuur Uw paradijs verwierven.

Verwonder U dus niet wanneer zij daagliks janken,
zij die U vrezen 't zeerst, zijn ook Uw ware trouwen.
Tussen de man die meent alleen te mogen danken
en hij die U slechts roept in 't klamme doodsbenauwen,
tussen die schobbers, Heer, zijn duizend overgangen.

En als ik minder bid dan de echte katolieken,
of de echte protestanten, die 't niet minder doen,
het is om van een schaars gebed tienvoudig te genieten
en uit bescheidenheid. Het afgeblaas sermoen,
ik ben er zeker van, is niet naar Uw believen.

Ik heb U, Heer, naar 'k hoop, ditmaal met recht gebeden,
ik ben geen twijfflaar, Heer, voorwaar geen twijfelaar!
De twijfel is te slim en hindert mijn geweten,
ik heb niets uit te staan met deze handelswaar,
als zij die koster zijn en die Urbanus heten.

Heb ik gezondigd tegen 't tweede der geboden?
Ik riep U met in mij het schroeiendste venijn
dat ooit uit mensenhart vervloede in mensenwoorden,
de vrees, de grote vrees in 't afgeschuurd refrein:
De dood, de dood, de dood, het doodgaan, en de doden.

De dood is altijd kort, duurt hoogstens één sekonde,
men is dood of niet dood, zoals Stendhal ons leert.
De foltering vooraf is langer aan de orde,
en iemand die, als Job, ontzaglijk blasfemeert,
kan zeggen: „God mijn Heer, dit is Uw grootste zonde!”

Maar als ik mij verstout U op de dood te wijzen,
dan is het wijl ik denk dat Gij hem soms vergeet.
Zend mij een leugen, Heer, als ik met hem zal strijden,
een leugen, groot als de ernst die 'k in deez' verzen deed.
Want de ironie, zegt men, schaadt aan de poëzije.

Maart '28

HET VERVAL

Aan Victor E. van Vriesland

HUBERTUS BIJ ZON EN SCHADUW

I

Het was een flets verdriet dat hem zijn bed deed ruimen
in 't bruine huis, heel vroeg, en knikkren met de pruimen.
De rozen waren bleek in 't vochtig morgenlicht,
hij liep voorbij en zuchtte en kreeg het ooft in zicht.
De pruimen blonken zeer en lokten hem tot spelen:
hun schok gaf geen geluid; het onverwachtse kwelen
van vier vijf vogels dreef hem verder in het veld,
op stille pruimen, luide vogels niet gesteld.

„Is het niet wreed en dwaas dat wat wij ver zien blinken,
in onze handen nalaat veruit te rinkinken?
't Verdriet wordt mij weer baas. Het is een oud verdriet,
gesijpeld uit de tijd van Kobus en Agniet.
Laat ons het woud ingaan: één boom zou mij verleiden
mijn naam en hart misschien weer in zijn schors te snijden —
wanneer 'k mijn zakmes had, maar 't is al zo lang weg!
oud zakmes, oud geluk, verloren in een heg
of aan een waterkant... En wat is hier voor water?
Een meer: het-nieuwe-meer-van-de-herboren-sater.
Die sater, zou ik zijn? Neen, zou ik willen zijn.
Ik ben helaas een kleuter, blond en klein en fijn,
en om mijn zachte handjes niet kapot te wringen
begin ik onverwachts over dit meer te zingen.”

Hij zingt: Wie roept er zozeer?
Mijn hart in de bomen
wil niet tot mij komen
bij 't dampende meer.

Tien blauwe kastelen
verrezen hierrond,
o kind ongezond
dat niet meer kan spelen!

O kleuter verstoord
door 't morgenlik fluiten,
een dame komt buiten,
bedroefd en bekoord.

Want zwanen zovele:
een zilveren vloot,
komen voor haar kwelen
het lied van hun dood.

Haar rouw is brutaal:
in 't morgenlik blauwen
een breuk van vertrouwen —
hoe luidt haar verhaal?

De dame ziet mij
misvormd door haar tranen,
lacht vaag naar de zwanen
en wiegelt voorbij.

Hij kijkt haar na: helaas, zij is geheel verdwenen —
 de zwanen ook, maar 't gladde water wordt doorschenen
 door scherpe stralen zon, mosgroen in 't donkre water.
 De zon schijnt door hem heen, hij geeft een vreemd geschat
 opeens, het klettrend einde van een vroege zang.

„Nu is de poes dichtbij en klopt het hart mij bang.
 De poes? de poes voor mij is, hoop ik, toch een tijger?
 Zo'n tijger is sinds lang geen serieus bedreiger
 en niet voorradig hier; het mysterieuze riet
 verbergt twee luie bloedzuigers en anders niet.
 Te hulp! o snel te hulp, vergeten Carabossen!
 Assepoes! Dorenroos! kastelen en karossen!
 Poes? De gelaarsde kat! Of heb ik niet de keus,
 laat stappen in dit meer de kindereter Reus,
 bloot voor het morgenbad, mes, kleren in de struiken”.

Hij kon de zevenmijlslarzen zo goed gebruiken,
 meende Hubertus. Maar de reus, de kat, de fee
 verstoren van het landschap niet de stille vreê.
 De zon alleen gaat voort haar stralen af te schieten
 dwars door het watervlak, steeds meer, en een vergieten
 zo dwaas, van zoveel goeds, giet zacht Hubertus in
 een wonderlike vreugd, de smaak van een begin.

Hij zingt: Nu heeft de zon verdreven
de damp en ook de dauw
en uit ons hart gewreven
het laatste vlekje rouw.

Laat bloot de voeten schroeien
in 't wijde en rulle gras!
het goud dat ons genas
gaat voort, gaat voort te vloeien.

Een meisje van de heide,
haveloos, bruin en rank,
slaakt klaterend en frank
de juichkreet der bevrijden.

Maar het gekerm der klokken,
ondanks de lieve zon,
heeft wredelik verschrokken
de vreugde die begon.

Kom mee, ver van bozen,
tot waar, zacht en voornaam,
troont in een tuin van rozen
de grijze heer Khayyàm.

Die zovele planeten
zo lang heeft bestudeerd
en, in die tuin vergeten,
zichzelf de glimlach leert.

Hij gaat, maar gaat alleen, dat spreekt, en door de dreven
 zal hij voortgaan, vandaag, zijn fantasie te weven.
 Het is geen kunst, o neen! het is voor kunst te jong,
 zoals een oude kraai eens diep-wantrouwig zong,
 maar 't is een gunst wellicht. „Mag het een gunst dan heten?”
 Hubertus, oude kraai, vroeg het aan uw geweten.
 De kraai sprak: „Ja, dat well!” en dus, Hubertus gaat
 door woud en veld en wereld, vriendlik en kordaat.

De dag was lang en heet, de zon straalde in zijn ogen
 tot botergele vlinders voor zijn stappen vlogen.
 „Ik glimlach door de wei, 't is wellicht idioot,
 de vraag is maar voor wie? mij lijkt het bijna groot!
 Glimlachen tot zichzelf, wat kan men meer verlangen?
 Een blauwe koe als spin in 't landschap te zien hangen?
 Een zwarte koe als wolk?” Een wolk schoof voor zijn blik.
 „Adieu-vaarwel, Marie! 'k zou liever zeggen zeggen: stik.”
 De zon was uitgedoofd. Hij wierp zich neer en lachte.

„Wachten nu op de nacht, o gij die niets meer wachtte!”...
 Maar 't werd weer licht. En donker. Donker weer en licht.
 Hij lag languitgestrekt, genietend van 't gezicht.
 „Het lied-van-licht-en-donker fluistre door de abelen,
 Van welke dichterheld kan men zo'n liedje stelen?”

Hij zingt: Als de schaduwen kruipen,
overall, overall,
laat ons met haast ontsluipen
de dreiging van het dal.

Wij luistren naar het kloppen
dat ons hoe vaak bedroog,
en gaan ons goèd verstoppen:
een huis is diep en hoog.

O kamers half begeven
door 't licht, de hoeken zwart,
als schaarste van het leven
in een vereenzaamd hart!

Van achter de gordijnen,
door 't open raam nog, zie
het bloedeloos verschijnen
van witte vrouwen, drie.

Vertrouw de schemervrouwen
niet in heur vreemde tooi,
zij zijn als de landouwen
die lelik zijn noch mooi.

Sluit liever al de ramen:
o hart van duister vol,
laat ons voor goed beamen
de zwartheid van dit holl!

Hij bleef languitgestrekt. Het was zo donker niet
als hij had willen doen geloven in zijn lied.
„De schaduw maakt ons luier dan het zonnebranden.
Kom, Huibert, overeind: deze aftocht is geen schande.
't Is slapenstijd voor 't kind! Heer, wij verstaan en heffen
ons krakend op en gaan, in pijnlik plichtbeseffen.”

Hij liep, zij 't zonder haast. „Zou ik een glimworm zien?
Lang leven als 'k er zie voor 'k heb geteld tot tien.”
Hij telt, met vier hiaten. Schaduw zwelgt hem in.
„Kom, nacht, lig over mij, o nacht die ik bemin,
nacht aan geruchten rijk, gestalten en gevaar,
doch waarin tevergeefs ik naar één glimworm staar.”
De schuld lag ook bij hem. „Niets afstaan van het leven;
vooroordeel van de jeugd dat ons steeds aan blijft kleven!
De dag is nauwliks om: een dood onmerkbaar lang . . .
Te sterven rose-en-goud, als zo'n zonsondergang!”

Aan 't einde van de laan staat reeds zijn huis te wachten:
het trouwe-bruine-huis-van-de-benauwde-nachten.
Hij plonst er zich nu in, de deur sluit met een knal.
Hij laat de blinden neer en toeft bij iedre val.
„Ik heb de moed weer niet het laatste raam te sluiten.
Laat ons, voor 't slapen gaan, nog een nokturne fluiten.”

Hij zingt: De nacht is gezonken
op 't bruine kasteel,
de bomen zijn dronken,
de weerlichten scheel.

Verrukkelijke spoken
van heel-lang-voorheen,
voor altijd verdoken —
of komt er nu één?

Een man met een mantel,
waar is zijn gitaar?
sombbrero op bochel,
waaruit een sigaar,

glijdt rap door de tuin
als roetzwarte stoom,
en trekt uit de kruin
van iedere boom

een uilenkreet, schrill
en guur door het donker,
men ziet van zijn bril
het spottend geflonker,

en met een soort staaf
regelt hij het huilen
van een vol en gaaf
concerto van uilen.

Hij wendt zich om en staart: het flets en oud verdriet
 staat in het donker hol en vlucht zijn ogen niet.
 Zijn hart springt in hem op, soms is men 't meest verschrokken
 van wat men overal en staag heeft meegetrokken.
 „Ga zitten, vriend, ik zie dat gij u ook verveelt.
 Ik zie het zelfs met vreugd. Ik rekende u misdeeld,
 kreeg gij uw portie niet, vandaag, van mijn verveling.
 Kom op de vensterbank genieten van de streling
 van 't zuidwindje, neen, van 't avondwindje kuis.
 Het is wat broeierig, wat klam en klef in huis.”

De rozen bolden grijs door 't tulle van de nacht
 en op zijn vensterbank blikte hij-die-niets-meer-wacht,
 naast wie-hem-nooit-verliet, bestendig naar die rozen.
 „Je wilt niet dat ik praat? je vindt dat uit den Boze?
 Je wilt misschien ook niet dat ik je tutoyeer?”
 Maar de ander heeft geen stem, hij weet het al te zeer,
 zou hij hem anders wel zo vaak en gaarne ontvluchten?
 Hij zwijgt dus ook. Bijna: hij moet soms éven zuchten.

De nacht werd knellend zwaar. Hij tuurde naar 't geflonker
 van glimworm, vuurvlieg, speld. Geen speldeknopje blonk er.
 Tegen de lege nacht sloot hij het laatste raam.
 „Vriend, de verveling zelfs heeft niets meer in haar kraam...”
 Maar de ander snurkte zacht, als kreunen door het donker.

Gistoux, April '29.

P. P. C.

Vaarwel, Clary. Ik wens u geen geluk.
Zoiets klinkt dom, bij hen reeds die het menen.
Gij hebt u goed verkocht. Maak u niet druk
over de rest: want alle mensen wenen.

Uw huis was klein. Uw heer heeft het vergroot.
De bron van zijn fortuin heet niet te stelpen.
Uw roem wordt groot en duurt wel tot zijn dood.
Uw ziel is klein. Ik kon het niet verhelpen.

Uw lijf is goed. Gij zijt een mooie vrouw.
Gij zult uw heer veel mooie kindren baren.
Uw hart is nauw; gij blijft hem ook wel trouw.
Gij zult hoogstaan en goed uw naam bewaren.

Vaarwel, Clary. Mij zult gij niet meer zien.
Ik zal u mijden, zelfs tot in uw dromen.
Gij waart mijn droom, voor ik u had gezien.
Gij zijt uzelf. Ik minacht u volkomen.

DE MAN DIE LACHT

Geen schorre kreet, geen hoge klacht
hebben het wachtend oor gewond:
't is een verdwaasde jonge kwant
die zich gered waant als hij lacht.

En dwazer nog die iets verwacht
van zo een uitgebluste zon:
dit neerzien op Napoleon
en Kristus vanuit bed veracht.

Het spel heeft uit. Hij is gegaan,
een grijns op 't hospitaalgezicht,
zijn dasspeld flonkrend als een ster —

Gegaan: naar welk soort eindgericht?
Gegaan, zijn glimlach na: hoe ver?
Hoe ver komt deze nieuwe waan?

EEN OPDRACHT

Ik schenk u heel mijn ziel, zo tam,
mijn niets-zijn, zonder aarzelings,
mijn schrale trots, mijn vage vlam,
mijn hele kleine ontgoocheling.

Ik weet, gij zijt het waardig niet;
maar was ik waard te zijn bemind?
ik weet dat ge u zo vaardig ziet,
gij, dat ik mij verzadigd vind.

'k Ben de vervoering doorgestaan,
gij hebt gelachen en gekust:
gij wilt mijn kwijnen niet verstaan,
ik twijfel aan uw levenslust.

Niets blijve in liefde ons onverklaard:
laat ons zijn zonnig of bewolkt
en toch gedenken dat deze aard
alleen door vreemden wordt bevolkt.

't Leven is mooi; maar het verhaalt,
o hart dat alles overwint,
dat werkelijk niemand naar ons taalt,
niet eens wijzelven, lieve kind...

(*A. O. Barnabooth.*)

HET HUIS

Laat ons niet spreken van de regen
die zeurt, dit sterke huis voorbij,
maar speuren naar 't verdoken leven
van de besloten negorij.

't Klavier en de overtrokken meublen
zwijgen opvallend van 't bederf;
zij hoorden de jonkvrouwen keuvlen,
tans zo verbleekt in waterverf.

Oud-Vlaams buffet, Chinese borden,
bête gravuren van Goupil,
wij zullen weer uw roem verkonden
die met onz' kindsheid samenviel.

Wij zijn zeer ouwerwets, en morgen
zullen wij 't haast nog erger zijn;
geen roes hoeft ons bestaan te korten,
wij vragen stilte als medicijn.

Als 't wiegelied dat wij vergaten
en dat opeens door 't hart weer zong,
neemt ons dit huis, waarin we eens lazen
hoe elk van ons de Wereld dwong.

PASTICHE-NERVAL

Waar is de korenblonde?
begraven en vergaan!
Heeft niemand uit de tombe
haar lichtend op zien gaan?

Haar lippen bloedkoralen,
haar voorhoofd van albast;
o, vloek der manestrallen
over het wuivend gras —

Haar lippen bloedrobijnen,
haar tanden wit en wreed;
o, gruwelvolle rijmen
waar niemand meer van weet —

Waar ligt de korenblonde
begraven in het land?
Zij die haar weelde schonden
zijn grijs en uitgebrand.

Vervloekt, verlamd, vergeten,
ontluisterd door het kwaad:
drie doden en één leven,
haar nooitverzoend gelaat.

GLI AMANTI

„Ook als 'k je mond niet zie meer, slechts voel wijken,
wanneer mijn mond je rode lippen bindt,
zijn je ogen stralend . . . — Waarom ooit bezwijken
voordat de dood, die àndre dood, ons vindt.”

De nacht verbleekte; als stappen over 't grind
hoorden zij iets het knarsend raam bereiken —
dan zwaar de stilte, waarin zij als lijken
bijeën nog lagen, plots verkild en blind.

Maar niettemin zocht elk voor zich te kerven,
in de eigen wanhoop, naar het eendre kwaad:

„Zijn laatste liefde zal de mens nog derven,
ook voor wie uitrees, komt ééns de evenmaat.

Zijn wij reeds dood? Want wij, want wij ook, sterven!
Of worden wij, zelfs in dit uur, versmaad?”

IN MEMORIAM

Te lang geleden en niet weer aanschouwd —
twee kindren slingeren nu aan haar handen,
haar matte blik zal door de mist niet branden
die zwellend tussen onze levens grauwt.

't Is wèl gedaan: dat zij zich heeft vertrouwd
aan wat geluk heet, dat zij mocht belanden
in een druk huis, zij die nog aan de randen
van het alleen-zijn rijklik heeft gerouwd.

Zij heeft het moederschap volmaakt verdiend,
en haar verstand was meer, dan die 't niet achtte
en slim wou zijn, onhandelbaar en slimmer.

Zij werd de vreugd van wie, een moeder ziend,
vroeg: „Wat is schoner?” en verheerlikt lachte.
„Een ding van schoonheid is een vreugd voor immer.”

KOLONIE

Nu schijnt daarginds misschien een halve maan
tweemaal zo hel als hier een maan in luister.
In 't kleine soosje heeft iedereen verstaan,
volop: alleen de whisky-soda bruist er —

hoe het de planter dit jaar is vergaan
met zijn tantièmes. Eén vreemdeling huist er
schuin tegenover, maar verkiest 't gefluister
van zijn waringin boven dat bestaan.

Hij meent terecht: zo'n dorp is te waardenen
boven 't nabootsel van een grote stad,
maar om de geur van 't veld, de lichte kleren,

de kreet van de tonggèrets, 't daagliks bad
in de rivier, en haar, wier vreemd erbarmen
in 't sterfuur krauwt over zijn hoofd en armen.

MYSTIEK TERREIN

De herfst is kort geweest. En 't mij verdiepen
in wat mij nableef van het milde land,
als roepen van nachtvogels die lang sliepen,
neemt in de duisternis weer de overhand.

Een kleine stem die mij vermanend riep en
soms voor mij zong, houdt zwak maar helder stand,
de palla-tuin herrijst, waardoor wij liepen
op blote voeten, bij de kali-kant.

De bruine en rimplige bescher'mgeesten,
Alima, Bogèl, Yoeng, maar ook het spook
van de Arabier, huizend in de oude bomen.

„Yoeng had een dubbel hoofd van schrik toen gistren
een baardgezicht opééns in 't venster dook!”
't Is lang voorbij... Waartoe teruggekomen?

DE KATASTROFE

Ik heb geen mens gekend die zich verachtte
zo vurig en zozeer, als deze alleen,
maar vriendlik toch en trots bij de gedachte
te weten wat een andre onzeker scheen.

Zijn lijf verwaarlozend: zijn ziel verkrachtte
hij sedert lang — ziek, spotziek en gemeen,
leek hij tot voortleven nog juist bij machte.
„Een steen rolt ook, en 'k ben geen edelsteen.”

Hij was mijn vriend, al was het vaag en ver,
ik was zijn vriend en zag in hem geen wonder,
toch dacht ik soms aan een verdoemde ster
bij deze ramp zonder een zweem van rouw —

Hoop loert altijd. Hij ging volkomen onder
in de onbeduidendheid van een geliefde vrouw.

EPITAAF

Zijn eigenwaan, zijn zwakheden en feilen
bleven hem trouw tot aan dit simpel graf;
hij leefde in vele, en ook geleende, stijlen,
maar zijn galop werd meest een korte draf.

Zij die hem lieven, moeten niet verwijlen
bij de beloften die zijn jeugd hun gaf;
hij was, al waren giftig vaak zijn pijlen,
niet altijd ijdel, en niet altijd laf.

Hij hield veel van zichzelf, maar menig ander
vereerde hij met veel te grote haat.
En haat is liefde: mint of haat elkander!

Een vroegoud kind, geslepen of naïef,
zeer ongelijk, maar ook zonder tarief,
hij was geen mán, maar ach! ook geen kastaat.

DE RONKER TOT DE VERDREVENE

O gij, die door mijn ronken zijt verdreven
naar de angsten van een afgelegen zaal,
die vlucht voor 't regelmatige kabaal
doch treedt in het mysterie zonder beven —

„alleen ben ik en zonder vriend gebleven,”
en zonder oren, open voor de taal
die weldra 't dier, tevreden en brutaal,
want meester hier, te horen weer zal geven.

Straks zal 'k verzonken, hij weer opgedoken,
zal ik gedood en hij herboren zijn,
en gij ver van ons, bij uw eigen spoken.

En 'k vraag mij plots of niet een diepe pijn,
waarvan ikzelf u nimmer heb gesproken,
uit dit mijn dier tot u is doorgebroken.

EEN VROUW

Haar smal gelaat, onder de grijze haren,
smal, bleek en moedig, is mij toevluchtsoord,
een blanke koepel, hoog en ongestoord
door 't dom geraas, de hartloze gebaren.

Het ware onnodig dat zij met één woord,
voor mij alleen, die stilte ging verklaren,
ik ken de droom die somtijds komt gevaren
diep in haar blik, en éven haar bekoort.

Haar leven ging, zij heeft het niet gegrepen,
en wat haar toeviel, zal zij verder slepen,
met liefde zelfs, met simpelheid vooral.

Want deze vrouw, zozeer een vrouw gebleven,
straalt zacht en warm, voorbij haar eigen leven,
boven de roes en boven het verval.

VOOR S —

Ik stel mij voor dat jij alleen mijn hand
zult houden, als ik met de dood zal strijden,
mijn vingers strelend, als zijn zoekre hand
mij wordt, maar langzaam — dat alleen wij beiden

aanwezig zullen zijn bij deze schand:
vleeslik bankroet van zelfs het hoogste lijden! —
wij twee; waren wij vleeslik niet verwant,
als niets ons vóór dit uur heeft kunnen scheiden?

Je kinderhart, je blonde Rubens-vormen
zijn dan verlept: je bent een oude vrouw,
een oude en domme vrouw, die snottrend snikt —

Onhandig bij dit eind als bij de stormen
van vroeger, maar als vroeger blindlings trouw
aan 't krimpens lijf dat zwak mijn ziel uithikt.

DE WACHTENDE

I

Hij voelt zich zinken, doet zijn ogen toe —
hij sluit zijn ogen en voorbijgetogen
komt als een reidans van ontelbare ogen,
van ogen, glinstrend, voor zijn ogen, moe.

Hij denkt: „Ik ken deze alle, heel die schaar
van blikken die onlesbaar verder vragen,
zo lévend, in hun driftig zelfbehagen,
zo onverzwakt — en ik ben oud en zwaar.”

Hij ziet hen aan: de spottende ogen, fel,
de hunkrende ogen die men leert verfoeien,
en de ogen, wijd en flakkerend, wier schroeien
is ijzig, als seinlichten uit een hel —

Hij zoekt, berustend en vergeefs. Zij gaan
voorbij, als steeds, als water gaat door handen.
Hij voelt zich zacht gefolterd door hun branden
en weet dat hij met hen heeft afgedaan.

Hij zag haar nooit dan vaag, al kan hij niet vergeten
haar ogen, zacht en ver —
niet als een dichter ziet de haartooi der kometen:
dichter, en duisterder.

In 't dik en dringend duister, als wat ziel mag heten
slechts angstig ademhaalt,
was het hem vreemd bewust, heeft hij soms vaag geweten
haar bijzijn, afgedwaald.

Een mens alléén, en toch, ondanks de nederlagen
der duizend rondom hem,
die streling, bitterzoet, van ogen die hem zagen,
een troosten zonder stem:

alsof dit klein bestaan, omwikkeld door het donker,
verdoken, zonder naam,
doorheen de ruimte stond als 't roepende geflonker
van één wijd, brandend raam.

Hij spreekt:

„O, haat, blijf mij een teken, blijf nu gaan,
vaster dan ooit, naast mijn brekende schreden,
tot aan het eind — totdat wij haar zien treden
in onze nacht, als een te rijpe maan,
 haast zonder schittering,
maar zacht en sterk als gij, o mijn verbittering!

„Ik voel 't aan u, mijn haat: dit laf verval,
waartegen wij, vereend, minachtend strijden,
het heeft ook haar geschaad, meer dan ons beiden,
al stond de zachtheid in haar ogen pal,
 het glanzen van haar hart,
dat in geen ouderdom, in dood alleen, verstart.

„Ook zij . . . en dus, zij komt! gij weet het, haat,
zij lost u af, voordat wij zijn vergleden.
Wij glijden voort — is er een betere reden?
De weg die zij, als wij, naar 't einde gaat,
 werd streng haar uitgeteld:
gij sterft, voordat ons eind tot één rust samensmelt.”

En als, na barre vaart, wie hunkert zich te laven
maar zich in 't doel vergist,
gleed hij in de ouderdom als in een smalle haven,
een fjord in vale mist,

waardoor de wind niet fluit, waardoor geen sterren schijnen,
doch waar zijn lange wacht
door schimmen wordt geboeid, die wuiven en verdwijnen,
als flarden van de nacht.

Een grijsaard, uitgedoofd en kinds reeds voor de mensen,
niet wetend van gevaar,
in wie de waanzin lacht, maar in wiens zwakke drenzen
steeds kermt de weduwnaar,

een dwaas, die in zijn diepste nevelen voelt branden
twee ogen, zacht en ver,
maar met een grijns ontvangt, in uitgestrekte handen,
een glasscherf voor een ster.

5

Men vond hem 's morgens, starend naar de ruiten,
in 't miezerige licht dat voos en nat
filterde tot de stoel waarin hij zat:
een wassen pop. Men moest zijn ogen sluiten.

Men zocht vergeefs waarop zijn vreemde staar
gebroken was, de kamer hing vol geuren
die elke aanwezigheid had moeten scheuren,
een bruine damp, verstikkend heet en zwaar.

Hij zat alsof hij enkel was gebleven
om na te gaan wat hij bevolen had.
Men nam hem op en een fragmentje leven
viel van hem neer, een smal, verkreukeld blad:

„Mijn haat is dood, en zij is niet gekomen.
Kon zij mij vinden in dit donker hier?
Laat morgen 't zonlicht schaatrend binnenstromen.
Vóórdat zij komt, begraaf het oude dier”.

1929

PARLANDO

SOMEWHERE

Misschien zijn wij nu vrienden, en misschien zal morgen reeds alles vergeten zijn: wat goedheid van je, meer dan ik verdien, een koele bries, een korte medicijn. Ik zal weer zijn dezelfde die ik was vóór ik je kende, en toch, in dit moment wil ik geloven dat dit smal terras de Wereld is, en zelfs der Wereld end.

Laat heden alles hierin zijn vervat, dat ik je vriend heet en jij mijn vriendin — de lucht is grijs, geef het de purpren zin die zoiets vroeger in Italië had. Wij zijn vereend maar even wijs en weten: een woord weegt lichter dan een duiveveer; als 'k „liefde” zei, zou ik kunnen vergeten dat je me zei: „O, liefde komt één keer”?

Wees niet bezorgd voor deze bijna-liefde, zij gaat voorbij, als alles wat ons grieve, geneest of sterft, na meer of minder strijd. 'k Zeg „liefde” toch. 't Is niet als de andre keren, ook niet als de éne! — dit is geen verwijt. Het uur is vol van al wat kan verkeren, de lucht staat vaal en pijnlik uitgespreid: ik speel het woord dat eertijds harten klievde in vriendschap uit tegen je ledigheid.

OP EEN DIVANBED

*Et sur elle penché, l'ardent Imperator
Vit dans ses larges yeux étoilés de points d'or
Toute une mer immense, où fuyaient des galères.*
(José-Maria de Heredia.)

Spreek mij vandaag niet meer van nachten doorgebracht
met zoete vrouwen, die van zoete wijnen dropen,
en vóór Aurora's komst, hoe vaardig! henenslopen
in 't bed van de Cocu: toch „ademloos gewacht”.

Mijn divanbed verbiedt een eerlik man het hopen,
al weet hij dat Lauzun 't stuk zelfs op grind volbracht.
Aanschouw die rommelzo! bij Zeus, hier werd verkracht
één taaie droom misschien, en ja, twee kussenslopen!

O Esmeralda, met uw blatend troeteldiertje!
Maria Stuart met haar bultenaar! en 't stiertje
van die griekse prinses! O, literair *fatras!*

Hier lag mijn hartevreugd, met uit haar denkende ogen
à de triremen onherroepelik vervlogen,
die de Imperator viste bij Cleopatra.

DE BIERPIRAAT

Hij dreef op alle bieren en ging prat
dat drank hem nooit een beentje had gelicht,
en overdreef niet: meer dan ieder vat
kon hij bevatten — 't was *zijn* overwicht.

Enorm daarbij: een stier, met een gezicht
zo onbehoorlik opgeblazen, dat
men met plezier erin gespogen had,
wanneer men spugen kon met de ogen dicht.

Ik heb mij vaak aan hem gesterkt. Die man
schonk mensenkennis uit dezelfde kan:
zijn anekdoten waren psychologies.

Hij zag van iedereen de platte kant;
ik gloeide in zijn schaduw: mijn verstand
bevond hem bol, maar tot de slokdarm logies.

AAN GRESHOFF

Gij zijt de pessimist der optimisten,
maar prijst het leven of gij altijd wist
dat wie 't misprezen zich verwoed vergisten.
Ik ben onbruikbaar, ook als optimist.

Wanneer gij zegt: „Ik voel het leven gisten
als wijn en cider,” wil 'k met u geen twist.
Gij lost de vraag op die zovelen misten,
ik hoor u aan en laat haar onbeslist.

Ik weet alleen: mijn leven is *het* leven
niet, en dit mijne ken 'k ternauwernood.

Gij die mijn vriend zijt, zult het mij vergeven
wanneer 'k niet antwoord of 'k een deuntje float.

Daarom slechts dit: ik zou *mijn* leven geven
aan wie mij kon verzoenen met *mijn* dood.

TWEE FILMSIRENEN

Fatale fletsheid die met klamme geuren
het witte zeil in iedre stand doorhangt,
maar super-kappers in je netten vangt,
te overvloedig om het te betreuren —

't model van doodshoofd door je vel omprangd
mag men in elke scheurkalender speuren,
en voor een prik, Greet, kan dus wie 't verlangt
zijn slaapsalet er veelmaals mee befleuren.

En jij, Marleen, die met gekruider sauzen
van blikken, stem en benen de eetlust stijft,
je cliëntele groeit, want zonder rauzen
werd ieder wijfjesdier door je overwijfd —

Ga voort! Veel roem en rijkdom! En mijn ziel
moog' dieper snurken bij dit sex-appeal.

VOOR EEN PARADIJSVAARDER

Veroorloof mij u nogmaals af te wijzen,
binnen de maat van een veracht sonnet:
de Schoonheid wreekt zich, want ik sterf van pret
om al uw kostloos bovenwerelds reizen.

Uw buitelingen tussen paradijzen
met als eindhaven toch een kleevrige bed —
moet men niet dom zijn, om zo nauwgezet
steeds weer een nieuw soort hemel aan te krijzen?

Wij spreken werkelijk niet dezelfde taal:
ik ben geen dichter, dat staat vast, en de aarde
is mij genoeg, zelfs voor één enkele maal.

Voor u de zang der sferen en de wijn
die poëzie heet: een geijkte waarde.
Dit is jenever? — Voor mijn part azijn.

DE VERLOOFDE

Gestremd begeren luistert naar de wetten:
niet van het jij-en-ik, maar wat daarom
zich dringen komt, als een beschaafde drom
van mosseldieren die zich soms verzetten.

Zij doen het thuis zo weinig! . . . Het waarom
van hun lieve belangstelling is met een
half woord omschreven: indecent en stom —
maar geen lysol kan ons hiervan ontsmetten.

Het zijn ook mensen, waarde heer. Uw buit
wordt uw verloofde eerst in het gaas der bruid,
als de bureau-pa knabbelt op zijn wensen.

Tot zolang, houd u kalm, of eklipseer.
Helaas als er geen woud is. — O! één keer
voor everzwijn te spelen bij die mensen!

DE VOORUITGANG

Zij komen los en niets zal hen weerstreven:
van de paleizen kraait hun rode haan,
uit alle krotten bloeit een rode vaan,
de burgers smelten en de goden beven!

Voor zoveel botten, spieren, zweet, ruim baan!
Dit is de mensheid, aan zichzelf ontheven;
wie nu niet sterft, ontvangt het nieuwste leven;
zij zijn de wereld, niets kan hen ontgaan!

En uit hun vrouwen met cementen kaken
komt (vide Marx) dan nog de Nieuwe Mens,
wel met een sexe, een soort van ziel, een pens —
maar gelijkvormig zullen zij hem maken!

Tot in de brei van 't kollektief gedrens
de neo-burgers revolutie braken.

MAAR HEDEN . . .

Maar in dit leven, onder 't dreigement
van ièdre toekomst, kan men door gebeden
zich blazen in een wolkje van verleden:
blinden, verheugd dat Lamme hen nog ment?

Elke profeet van Sinaï getreden
draagt zorg nu dat hij 't eerst zijn tafels schendt,
de vloer verrijkend van het monument,
beton-gewapend: ziel, portret van 't heden!

Salon-rebel en nog geen anarchist,
maar onbesmet zelfs door ùw kapitalen,
zie, kameraden, dat ge u niet vergist
wanneer ge ook dit *individu* komt halen,

en hem niet ophangt tussen de foedralen
waarin het zweet des doden koorknaaps gist.

SAINT-JUST

Een witte bloem tussen de vele rode,
waarop het bloed de smetloosheid verhoogt,
een rechte vlam, maar brandend naar een mode
die geen vergeefse laai noch walm gedooft —

op de schavotkar, als 't janhagel poogt
hen te verwildren, met de halve-doden,
die eens zijn vrienden waren, opgehoogd
tegen zijn laarzen, blijft déze verboden.

Hij die Danton bedwong, de koning roofde
wat hij aan hoofd bezat, en die verzaakte
jeugd en bekoring voor welk toekomstheul —

dit is het slot: de horde die hij wraakte,
de miskraam van wat hij zijn deugd beloofde,
een trance die geen blik heeft voor de beul.

TWEE LIEDJES VAN BYRON

I

Zij noemen Hoop wel 't heiligdom
dat liefde in 't verleden plaatst,
want wat Herinnering brengt weerom,
dàt rees het eerst — dàt zinkt het laatst.

En wat Herinnering 't liefst herziet,
was al waaraan de Hoop eens hing,
en al wat aan de Hoop ontvliedt,
moet smelten in Herinnering.

Helaas, dat alles werd bedrog! —
de toekomst bracht ons dit venijn:
niet zijn meer wat we ons weten nog,
niet durven denken wat wij zijn.

2

Dus zullen wij nooit meer dwalen
zo laat nog door de nacht,
bleef ook 't hart in liefde stralen
en de maan in de oude pracht.

Want het zwaard verslijt het leer,
en het lichaam slijt om 't hart,
en de ziel voelt soms niet meer,
en liefde zelfs verstart.

Moest bij nacht de liefde stralen
en bij dageraad vergaan,
toch zullen wij nooit meer dwalen
in de schijn van de maan.

BILLETS POUR ELLE

I

Eens zal je weten hoeveel 'k van je hou
en mij de rustloosheid van nu vergeven,
het pijnigend wantrouwen dat een vrouw
als jij van mij houdt — en terug gedreven
naar wat immers verandren moest, al zou
je ook dan nog zijn het brandpunt van mijn leven,
zoeken, vergeefs, naar wat, achtergebleven,
is weggestroomd, intens: naar jou, naar jou.

Voor één jaar, ongestoord, van dit gevoel,
en onverzwakt, kan men de rest versmaden
en sterven als Rolla, verscheurd en koel . . .
Maar deze tale wordt slechts werkelijkheid
in dromen, en romantiese misdaden,
meer nog dan liefde, vallen uit de tijd.

Dec. '31.

2

Niets geldt zozeer voor jou en mij
dan deze hoop, dat wij alleen
verbonden zouden zijn en vrij —
boven de wet voor iedereen.

En toch brengt elk bezit zijn straf
voor wie zichzelf bezitter weet,
en elk bedrog, zij 't achteraf,
bevindt ons helderziend en wreed.

Slechts deze hoop wekt argwaan niet,
brutaler naar zij dwazer wordt;
zij is als 't leven, dat zich ziet
vergaan, maar *is* — en even kort.

Spa, Juli '32.

MIRLITON

Mijn vriend, als weldra de ouderdom
ons onherstelbaar heeft verzuurd,
als onze leden, goor en krom,
en enkel nog door jicht bestuurd,
verraden: „'t Is gans uitgevuurd”,
zullen wij dan met stille trom
verdwijnen, langs een achterbuurt,
mijn vriend?

Dit wacht de fraaiste bruidegom:
de hardste munt raakt afgeschuurd,
en dit karkas, door ons gehuurd,
kruipt door ons vel en keert niet om —
't Is wèl! Blijf tot uw laatste grom
mijn vriend.

AANTEKENINGEN

Blz. 16. *De Paladijnen*. Is het nodig te zeggen dat deze titel — evenals trouwens enige andere — ironies gebruikt werd? Met *sjikorei* (regel 3) wordt bedoeld het aftreksel dat in vele steden van Europa voor koffie verstrekt wordt, met *muskus* en *jodoform* (r. 4) twee dikwels daaraan toegevoegde aromen. Het *stenen gebouw* (r. 5) is het Berchielli-hotel, Lung'Arno Acciaiuoli te Florence; *de Hindoeprins in 't woud* (r. 12) een poëtiese omschrijving van het grafmonument met het kleurige borstbeeld van de prins van Kolapoer in de Cascine van Florence. De *groene rivier* (r. 16) is de Arno; het *pommaderen van het schoeisel* (r. 17) slaat op een vaak terugkerende handeling in een oord waar de wegen stoffig zijn en de schoenpoetsers vele.

Blz. 17. *Oefenplaats*, waarmee bedoeld is de Piazza Vitt. Emanuele, het centrum van Florence, is bijna geheel een soort geheimschrift. R. 1 en 2 slaan op het ruitersstandbeeld van V. Emmanuel, dat, ofschoon bijzonder lelik, van de achterkant bekeken voor sommige toeschouwers imposant zou kunnen zijn; r. 4 betreft de onverstoorbare beminnelijkheid der Italiaanse kelners. In r. 5 wordt Maxime Claremoris toegesproken, „le pèlerin passionné”, een personage uit *A. O. Barnabooth* van Valery Larbaud, een esteet die zijn afschuw manifesteert voor alle standbeelden van Garibaldi en de koning voornoemd. welke laatste door hem „de brandweerman” wordt geheten, R. 9 doelt op de huurrijtuigen van het plein, met bijbehorende koetsiers, die al even beminnelijk zijn als de kelners, maar met wie de vreemdeling na volbrachte rit gemakkelijk slaags raakt wanneer hij verzuimde de prijs tot in onderdelen vooruit te bepalen. R. 10 gaat over een bepaalde italiaanse elegantie, die tot in alle lagen van de maatschappij schijnt doorgedrongen, en r. 11 en 12, alsmede de gehele volgende strofe, zingt de lof der kuisheid van Italië's vrouwen, door Musset, Gautier en hun navolgers tot op heden als zo warmbloedig en „gemakkelijk” voorgesteld.

Blz. 29. *Inez van de Sierra* (kwatrijn 21), een spaanse historie, verteld door Ch. Nodier, nagedicht door Th. Gautier. *Paul Klee*, de mikrobe-schilder welbekend.

Blz. 34. *De chimeira die op ons zit*. Zie Ch. Baudelaire, *Le Spleen de Paris*, VI. *Chacun sa chimère*.

De Raad van Zeven of van Tien: de hoogste geslepenheid of wijsheid. De *iguanodon* van de volgende regel is dan de domme natuurkracht — of die van het Noodlot.

Blz. 36. *Je „bel bocchin”*, je mooie mondje. Ik heb gedacht aan het oude liedje, waarvan het refrein luidt: *Ciribiribin, che bel bocchin*, — *che sguardo dolce e assassin!* — *Ciribiribin, che bel bocchin*, — *che bel nasin, che bel dentin!* enz.

Blz. 74. *Men is dood of niet dood, zoals Stendhal ons leert*. „— Ah! monsieur, c'est ce moment de la mort dont je ne puis supporter l'idée. — Mais, madame, ce moment est occupé par une douleur quelquefois bien peu vive. On la sent encore et, par conséquent, l'on vit, on n'est pas mort, on n'est encore que dangereusement malade. Tout à coup, on ne sent plus rien, on est mort. Donc, la mort n'est rien. C'est une porte ouverte ou fermée, il faut qu'elle soit l'une ou l'autre, elle ne peut être une troisième chose.” (*Une Position Sociale*.)

Blz. 77. *Kobus en Agriet*. Ik herinner mij uit mijn schooljaren een verhaal van Justus van Effen dat die titel voerde, en uit dat verhaal alleen met zekerheid die titel en die namen.

Blz. 79. *Vergeten Carabossen*. — „La fée Carabosse”; niet te verwarren met die andere figuur uit de sprookjes van Moeder de Gans, de markies van Carabas.

Blz. 88. *Een Opdracht*. Vertaald uit *A. O. Barnabooth*, waar de titel luidt: *A Gertie H*.

Blz. 90. *Pastiche-Nerval*: Zonder een vertaling te zijn, geheel geïnspireerd op het gedicht *Les Cydalises*.

I N H O U D

	blz.
VERMOEIDE JEUGD	7
Bittere Ballade	9
Roman in twee vensters	13
Modern Toerisme	15
De Paladijnen	16
Oefenplaats	17
Als Reisverhaal	18
Lied van Verwachting	19
De Ouwedame	20
De Zieke Man	21
De Nieuwe Moord van Raamsdonk	22
Kroniek	23
Lied van Avontuur	24
Filter	25
Windstilte	33
 ROSE EN GEEL	 41
De Franc tireurs	43
Adriana de Buuck	44
Reprise (na 6 jaar)	45
Beeld uit het Verleden	46
Ander Beeld	47
Wandeling zonder Maan	48
Twintigste Eeuw	49
Evocatio	50
De Bezitting	51
De Dorpsschone	52
Begin van de Lente	53
Bijwijze van Haat	54
Sonnet van Burgerdeugd	55
Bij een Bundel van Jan van Nijlen	56

	blz.
De Notaris spreekt	57
O lieflik Dorp	58
Landelik Treurspel	59
De Douairière	60
Een Apostel	61
Stevens pinxit	62
De Vrouw op mijn Schoorsteen	63
Ter Uitnodiging	64
De Bedelaar onder de Boom	65
Het Kind dat wij waren	66
Een grote stilte	67
Leven is goed	68
Gebed bij de Harde Dood	69
HET VERVAL	75
Hubertus bij Zon en Schaduw	77
P. P. C.	86
De Man die lacht	87
Een Opdracht	88
Het Huis	89
Pastiche-Nerval	90
Gli Amanti	91
In Memoriam	92
Kolonie	93
Mystiek Terrein	94
De Katastrofe	95
Epitaaf	96
De Ronker tot de Verdrevene	97
Een Vrouw	98
Voor S —	99
De Wachtende	100

PARLANDO	105
Somewhere	107
Op een Divanbed	108
De Bierpiraat	109
Aan Greshoff	110
Twee Filmsirenen	111
Voor een Paradijsvaarder	112
De Verloofde	113
De Vooruitgang	114
Maar heden	115
Saint-Just	116
Twee Liedjes van Byron	117
Billets pour Elle	119
Mirliton	121

GEZET MET DE GARAMOND-LETTER EN GEDRUKT
BIJ DE FIRMA BOOSTEN & STOLS TE MAASTRICHT

DE KALEIDOSCOOP

- RILKE, Rainer Maria * N
DE WIJZE VAN LIEFDE EN DOOD VAN DEN
CORNET CHRISTOFFEL RILKE No. 1
Wellicht het beroemdste proza van dezen grooten meester. Van de oorspronkelijke editie werden meer dan 400.000 exemplaren verkocht. De vertaling van Victor E. van Vriesland is door de kritiek zeer geprezen.
- SCHWOB, Marcel * N
DE KINDERKRUISTOCHT No. 2
In de vertaling van Victor E. van Vriesland werd deze vertelling in het vaste voordrachtsrepertoire van Charlotte Defresne-Köhler opgenomen. Een zeer ontroerend verhaal waarin men bij herlezen telkens weer nieuwe schoonheden ontdekken zal.
- COLERIDGE, S. T. * G
DE BALLADE VAN DEN OUD-MATROOS No. 3
Een der beroemdste gedichten uit de Engelsche letterkunde. Zelfs wie niet van „gedichten” houdt zal deze voortreffelijke herdichting door Anthonie Donker kunnen waardeeren en er zoo van gaan houden dat spoedig geheele strofen in het geheugen blijven.
- LARBAUD, Valery * N
DE ARME HEMDENMAKER No. 4
Te dichterlijk om geheel een satyricus te zijn, te scherp om voor een onschadelijk verteller door te gaan, analyseert Larbaud de zelfronie van den jongen milliardair, die zijn avontuur met de dochter van den armen hemdenmaker noteert, zonder een woord te veel, in dit afgerond meesterwerkje, het drama van een bepaalde gevoeligheid: dat van den verleider die van zijn prooi nooit zeker zal zijn. (Vertaling E. du Perron).
- POESJKIN, Alexander * N
HET PISTOOLSCHOT No. 5
Een der beroemdste verhalen uit de Russische letterkunde, in het Nederlandsch overgebracht door Constant van Wessem. Te weinig nog is het proza van Poesjkin, de dichter van Boris Godoenof, in ons land bekend. „Het Pistoolschot” is het verhaal van een romantische liefde en een wraakgierig scherpschutter.
- MACDONALD, Philip † D
HET GEVAAR DAT NADERT No. 6
In een Augustusnacht van het jaar 1918 kwam een regiment Zuid-Afrikaansche vrijwilligers om in een door Duitschers ondermijnd gebied, en hun chef, Bastion, zelf ongedeerd gebleven

zweert hen, die hoewel gewaarschuwd, het regiment naar de plek des onheils hadden gedirigeerd, te straffen voor wat hij „moord” noemt.

Zijn voorgenomen slachtoffers zijn drie personen, n.l. twee militairen: Generaal-Majoor Sir George Walsingham Crecy en Kolonel Norman Bellamy, en een mooie vrouw: Lady Verity Destrier, die tijdens den oorlog als verpleegster aan het front werkzaam was.

Hoe het lot zich, in het ver van de bewoonde wereld gelegen landhuis van Lady Destrier, voltrekt aan de hoofdpersonen van dit boek, en hoe Bastion kans ziet om zijn onheilsplan in een huis vol gasten ten uitvoer te brengen, vormt den inhoud van dezen zeer spannenden detective-roman die in een verrassende ontknooping eindigt.

MAURIAC, François

† R

THÉRÈSE DESQUEYROUX

No. 7

Op den terugweg van de stad, waar zij ontslag van rechtsvervolging heeft gekregen, naar het dorp, waar haar nog half-zieke man haar opwacht, overpeinst Thérèse Desqueyroux de redenen, die haar tot de misdaad gebracht hebben, en de manier, waarop zij haar man dit alles zal verklaren. Hoe bitter zij teleurgesteld wordt door de materialistische bekrompenheid van den man, hoe lang de lijdensweg is, die ze afleggen moet, voordat haar in Parijs de vrijheid geschonken wordt, verhaalt Mauriac ons met zijn nooit-falend psychologisch inzicht. Duidelijk beschrijft hij den gemoedstoestand van deze misdadige vrouw, zonder haar een oogenblik te verontschuldigen. En toch verliest zij onze sympathie niet . . .

MAURIAC, François

† R

HET EINDE VAN DEN NACHT

No. 8

In dezen zeer belangrijken roman van François Mauriac wordt de levensavond van Thérèse Desqueyroux beschreven. Zij woont eenzaam in Parijs, na haar man verlaten te hebben, ten prooi aan geestelijke en lichamelijke folteringen. Dan komen plotseling Marie, haar dochter (die zij niet kende) en Georges Filhot, de aanstaande verloofde van Marie, in haar leven.

Georges Filhot wordt op Thérèse verliefd. Mag Thérèse aan deze liefde toegeven, of is het haar moederplicht om Georges af te wijzen en Marie te helpen nader tot Georges te komen? Dit dramatische conflict, dat eindigt met een tijdelijke krankzinnigheid van Thérèse, beschrijft de auteur in den hem eigen soberen stijl, die den lezer van het begin tot het einde boeit.

LARBAUD, Valery

† R

FERMINA MARQUEZ

No. 9

In de bijna onreële wereld van een afgelegen jongenskostschool vol rijke vreemdelingen, verschijnt de Vrouw in de gedaante van het jonge meisje uit Columbia dat haar naam aan dezen

roman geeft. Even poëtisch als psychologisch verantwoord ontwikkelt de schrijver in dezen roman de ontmoeting van jeugd met jeugd: de mannelijke leerlingen leeren zichzelf kennen terwijl zij zich toetsen aan dit eerste „symbool van liefde en lust”.

- ROELANTS, Maurice * N
DE JAZZSPELER. 2e druk. No. 10
Een verhaal, dat onder zijn luchthartigen titel een even scherp en onverbiddelijk schouwen in de ziel en zoeken naar het meest wezenlijke van het menselijk hart verbergt als Roelants' roman „Komen en Gaan”. Deze „Jazzspeler” is de beknopte roman van den man in wien de jeugd niet kan sterven en die zich met heldhaftige volharding aan balken en strooialmen vastklampt om zich niet van zijn vrouw te laten afdrijven.
- VAN DE WOESTIJNE, Karel * N
LAETHEMSCHE BRIEVEN. 3e druk. No. 11
Na een eerste, sedert lang uitverkochte, uitgave in de Flandria-bibliotheek werd dit prachtige proza van den te vroeg gestorven Vlaamschen meester in een zeer beperkte editie herdrukt. Het verschijnt thans in „De Kaleidoscoop” en zal in dezen populaireren vorm zeker allen lezers van Karel van de Woestijne welkom zijn.
- VAN DE WOESTIJNE, Karel * G
HET ZATTE HART. 2e druk. No. 12
Dit is een van Karel van de Woestijne's laatste bundels, bij het groote publiek totnogtoe onbekend gebleven omdat hij alleen in een zeer beperkte oplage verschenen is.
- LANDOR, Walter Savage * N
SERENA No. 13
Landor (1775—1864), wiens proza hier op meesterlijke wijze door E. du Perron wordt weergegeven, beschrijft in dit boekje een idylle van een jongen Engelschman en een Italiaansch meisje van lageren stand, welke zich afspeelt in het Italiaansche landschap. Op merkwaardige wijze komt in dit verhaal de tegenstelling tusschen het Latijnsche ras en de Angelsaksische mentaliteit, de Katholieke Godsdienst en de Protestantsche tot uiting. De stijl van Landor is even origineel als aantrekkelijk en zal maken dat men dit boekje vele malen herlezen zal.
- VAN SCHENDEL, Arthur * N
FRATILAMUR. 2e druk. No. 14
„Fratilamur”, het meest persoonlijke geschrift van den grooten Nederlandschen auteur, is geen verhaal, ofschoon het er dikwijls den toon van aanneemt, het zijn geen jeugdherinneringen: het is als een lang lied in *proza* voor de menschen, die, zooals van Schendel hen toewenscht, hun kinderjaren aan een stroomend water hebben doorgebracht, en die naar een verhaal weten te luisteren, dat gedaan wordt door den wind.

ROLAND HOLST, A.

* N

OVER DEN DICHTER LEOPOLD. 2e druk.

No. 15

De literatuur over J. H. Leopold is niet rijk. Dat dus in de „Kaleidoscoop” deze studie over den grooten dichter Leopold kan verschijnen is een verheugend feit. Wie beter dan A. Roland Holst kan met zooveel liefde en bewondering over hem schrijven? Nu de verzamelde gedichten van Leopold uitgegeven zijn, zal iedereen ook deze studie over hem willen bezitten.

GARNETT, David

† R

ZEEMANS THUISVAART

No. 16.

Naast de boeiende eigenaardigheid van het onderwerp en de kostelijke vertelkunst van den auteur, is de groote aantrekkelijkheid van het boek de fijngevoeligheid waarmee de eigenaardige psychologie van het negerprinsesje onder de blanken wordt ontleed. Men vindt in „Zeemans Thuisvaart” den geest van Englands eerste litteraire tradities. Goede smaak en een zuiver taalgevoel worden vereischt om een dergelijk werk in een andere taal weer te geven, en de vertaalster is daarin zeer goed geslaagd.

(*De Telegraaf*).

SLAUERHOFF, J.

† R

JAN PIETERSZ. COEN

No. 17.

De geschiedenis van Sara Speckx, „staatsjuffer” bij het „hof” van J. Pz. Coen en den vaandrig Cortenhoeff. Coen, die hun verhouding als onzedelijk beschouwde, liet Cortenhoeff terechtstellen en Sara Speckx geeselen. Na terugkeer van Jacques Speckx, lid van den Raad van Indië en vader van Sara, trekt deze zich het lot van Sara aan en weigert ten avondmaal te komen met haar rechters.

[Jan Pz. Coen komt uit Slauerhoff's drama scherp en vol geteekend naar voren. Een schrijver met Shakespeareaansch bloed in de aderen (*Menno ter Braak*)]

GRESHOFF, J.

† G

GEDICHTEN 1907—1936

No. 18.

Met een Inleiding van S. Vestdijk.

Dit werk is een herdruk van de „Gedichten” van J. Greshoff, in 1934 in luxe-editie verschenen en spoedig daarna uitverkocht. In deze herdruk is de inleiding van Mr. J. C. Bloem vervangen door een studie van S. Vestdijk. Bovendien zijn drie onuitgegeven bundels in deze uitgave opgenomen; verschillende afdeelingen werden uitgebreid met ongepubliceerde gedichten. In dit deel vindt men dus het volledige dichterlijke werk van J. Greshoff tot aan het voorjaar 1936.

NIJHOFF, M.

* G

PIERROT AAN DE LANTAARN. 2e druk.

No. 19.

Pierrot, alvorens zelfmoord te plegen, legt rekenschap af van

zijn leven; maar aangezien geen mensch in staat is zichzelf rekenschap te geven, zoekt hij daartoe een kameraad; hij pleegt zelfmoord, hij blijft onwijs, maar hij verdient aan deze vriendschap ter elfder ure 't paradijs.

NIJHOFF, M.

* N

DE PEN OP PAPIER. 2e druk.

No. 20.

„De Pen op Papier” is een novelle waarin een schrijver verslag doet van een innerlijk duel tusschen tegenstrijdige machten in hem, die men, naar men wil, de mensch en de magiër, de burger en de avonturier, de professor en de cowboy kan noemen. Hijzelf, de schrijver, volgt met angstige spanning het verloop van de strijd die zijn pen op papier noteert. Deze novelle wordt zeer toepasselijk besloten door een vertaling van Lafontaine's fabel „De Twee Duiven”.

GRESHOFF, J.

* N

DE WIEKEN VAN DEN MOLEN

No. 21.

Dit boekje bevat een reeks samenspraken over den Lach, de Jeugd, Huwelijkschen Staat, de Vrijheid, de Beperking, de Baat, de Jongelingen, het Geld, de Critiek en het Nieuwe. Deze samenspraken laten ons den Greshoff zien, dien de burgerlijke Nederlander zoozeer vreest: den man, die, zonder een onvertogen woord te gebruiken, precies zegt waar het op staat. Dat dit boekje, hetwelk men op een lijn mag stellen met „Rebuten” en „Currente Calamo”, een herdruk mag beleven, is zeer zeker een verblijdend teeken.

VAN SCHENDEL, Arthur

* N

FLORENTIJSCH VERHALEN. 2e druk.

No. 22/23.

Arthur van Schendel heeft een groot deel van zijn leven in Florence doorgebracht en er een belangrijk gedeelte van zijn werken geschreven. Hij kent land en volk, historie en overlevering van Florence als geen ander. Deze Florentijnsche Verhalen behooren tot het aantrekkelijkste uit zijn oeuvre; hier is van Schendel als verteller op z'n best. Florence wordt jaarlijks door duizenden Nederlandsche toeristen bezocht. Wie evenwel Florence wil begrijpen en liefhebben móét dit boekje gelezen hebben.

DU PERRON, E.

† G

MIKROCHAOS. 2e vermeerderde druk.

No. 24.

Dit zijn de verzamelde gedichten van E. du Perron. In dit deel werden opgenomen de bundels: Vermoeide Jeugd, Rose en Geel, Het Verval en Parlendo, vroeger verschenen onder de titels „Poging tot Afstand” en „Parlendo”, vermeerderd met alle tot heden ongebundelde gedichten. Men heeft hier thans de poëtische oogst van zestien jaar bijeen, voorzoover de dichter zelf herdruk daarvan gewenscht achtte.

TOUSSAINT VAN BOELAERE, F. V.

* N

HET GESPREK IN TRACTORIA. 2e druk.

No. 25.

De Vlaamsche schrijver F. V. Toussaint van Boelaere is een stille in den lande. Nooit heeft hij ons willen overbluffen met een grooten roman. Doch wie de litteraire loopbaan van den Voorzitter der Koninklijke Vlaamsche Academie gevolgd heeft, weet dat hij tot de gevoeligste vertellers onzer letteren behoort. Wij prijzen ons dan ook gelukkig om „Het Gesprek in Tractoria” in de serie „Kaleidoscoop” te mogen herdrukken. Naast Karel van de Woestijne en Teirlinck staat Toussaint in de voorste rij der groote Vlaamsche schrijvers.

VERKLARING DER TEEKENS:

* = gecartonneerde serie.	† = gebonden serie.
R = roman, proza.	N = korte roman, novelle.
D = detective roman.	G = gedichten.

VERKLARING VAN DE KLEUREN
DER OMSLAGEN

BLAUW :	Romans
ROOD :	Detective-Romans
ORANJE :	Novellen
BRUIN :	Gedichten
GROEN :	Reisverhalen
GEEL :	Biographieën

TWEE SOORTEN UITGAVEN
VERSCHIJNEN IN DE SERIE

KALEIDOSCOOP:

GECARTONNEERDE DEELEN

(boekjes van 32 – 64 blz. meestal Novellen)

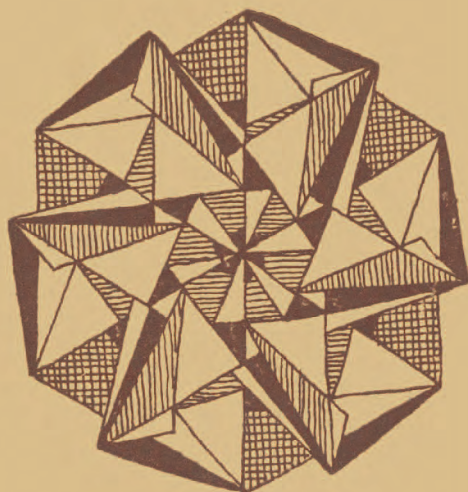
Prijs fl. 0.90 (ingenaaid fl. 0.60)

GEBONDEN DEELEN

(boeken van 200 – 300 blz.)

Prijs fl. 1.95 (ingenaaid fl. 1.50)

201359_030

du_p001mikr02

Mikrochaos